

کتابخانه شورای ملی

کتاب دیوانہ خالص

سور

825

12

63

63

 $\lambda \cdot \forall \delta \tau$ $\lambda \cdot \forall \delta \tau$

احمد علی
مغیری

—

Y

[illegible]

وہی ہے

۱۰۷۰

در کتابخانه مجلس شورای اسلامی

بازمانده شده
۱۳۸۲

در کتابخانه
مجلس شورای اسلامی
تاریخ ثبت
۱۳۸۲

در کتابخانه
مجلس شورای اسلامی
تاریخ ثبت
۱۳۸۲

کتابخانه مجلس شورای اسلامی	
کتاب	دیوان حافظ
موضوع	سنة ۱۲۲۷
مؤلف	غزل
تاریخ ثبت	۸۰۷۵۲

کتابخانه	مجلس شورای اسلامی
تاریخ ثبت	۸۰۷۵۲

۱۰۷۰
در بیان حال

بازتفت شد
۱۳۸۳

در بیان حال
و بیان حال
بازتفت شد
در بیان حال

در بیان حال
و بیان حال
بازتفت شد
در بیان حال

در بیان حال
و بیان حال
بازتفت شد
در بیان حال

در بیان حال
و بیان حال
بازتفت شد
در بیان حال

کتابخانه مجلس شورای ملی	
کتاب	دیوان حافظ
مؤلف	
موضوع	سنة ۱۲۲۷
شماره ثبت کتاب	۸۰۷۵۲
تاریخ ثبت	۷

۱۳۸۱
در بیان حال

اهدائی ره می معبری
به کتابخانه مجلس شورای ملی

بسم الله الرحمن الرحيم

بیان بای تمام قد جلوه رخسای چون ماه
چهارون بخت الهام خونمای خریطتش
بود که دکان خود فروشی در برابر چشم
نایب کاشی و خوش قماش برانکه سرکافی نازش
ت چشمتی هم نازک میکرد و کرد در دست
مش بودای غریبه سگالی طفل سیاض از سواد نداشت

خون

خونش را چشم او میخواند که روشنی او دست یاریده
واند که بروی اعتبارش چون قطره اشک از نظر خدیوار
افتاده است بر تو نورش کلمه تنک خونش را که درون
واریش نیست یک دست روشن نیتواند کرد و از
صبح بیاض او پر کس شب و روزش بچه سیاه روز
سیکندره و دوران شب نورانی که از پر تو تجلی فیض بر قلبه
سوادش چشم زمانه سپا و کمانه نوزد این و طور روشن
بود تیرگی سر و روی هم در نظر بسیار نیکو و
شاد از مردم کرده و دیده خفاش با به او ای
کرده اند چاره بر روزی نشست که خود و انداخته در روز
که روزگارش رنگ بخت خواب کوری میکند شمع

خونش امانت دوست
بلبل هزارستان
که چون عهد علی
بود تقدیم می نماید
و این سبب حاکم
از سال ظهور
من دین است
موصوفه حال
در مقام و ارباب
از آن نحو بلبل
در باری شود بپای
ای که در دوازده
باری شود بپای
از آن نحو بلبل
در باری شود بپای
از آن نحو بلبل
در باری شود بپای

و زلفانی طلسم این خم در خم جستجو بودم که در کدوشی یاری
 ترکسیدایی شکفت و دماغ اندیشه بوی آشنایی
 چشم خواب آلود بصیرت را مالیدم و از زوی دیرینه را
 چون دل را غمش سیند دیدم شراب شوخی شام
 دل بویایه مستانه در خروش در میسورت تصریح نکست
 و این باده بغیش چشم خیالم روشن کل افسانه خال
 بوستان افروز از خم کمال ناظم معصومه سخن کفیل بندوبست
 این فن چشم و چراغ خانوادۀ مردمی نور چشم مردم آدمی
 جبهه نورانی سیادت عرۀ پیشانی نجابت والی و لایق
 حبسید که بلای نسیب شیرازه دیوان او نیست
 مجموعه مطلقه این بنمای موزون خیالی مصرع نی

اشعار

اشعار عالی ابرم بریزد ان معانی بهشت لذات روح
 حافظ صفت سماوی است و میت رزق شناس و قیام
 عرشی اعلیت سرشید بر روی زلالی مطلع نازک خیالین
 بلالی شمر معانی بنیان و پیدای پس خا صر اصحاب
 که زاده فکر صافش را از دو جهت حسنی بیج نیکوین
 توان کرد که نقش گفتو راست نشیند کامل خردی که عیا
 خالص نیاید اری نقیض سکه روی یافته است و چون
 درست مغرب بر تو آوازه اش بر شرق و غرب عالم گفت
 و شنو مآفته بگو که آفتاب تابان از مطلع صبح سلیمه
 صاف و مشرق دل روشنم ابطاعی فرخنده و گوئی
 در خشنده چهره نمود کرم عتاب بر خور و زبان خطاب

کشته که دو شیرکان افکار ایچا روز و جوانان کتورانه
 خیالی را عمر کر امی در غم دوری سیر می رود و صبح جو
 رنگ بست شب میجوری میگذرد و عقد جمعیت این
 منوره در زندانهای خطبه از دو اجابت که در پنج تبار
 و نسبت شهرت بدیاجه نویسی پیرایه تعبیر میابد
 گو که آوازهاش ازین روزن بر ساحت گفت و شنود
 بیتا بدتر از پیش آمد که پس ماندی و کدام وجه بودین
 شد که روگردان دیار و فاشدی عمر سیت که غده غده
 سیر آمده و بازش بخاج و فادرنی ادبی در سحر
 که واجب شمع ریستی با حرام بود بشمارای آن بست
 و نبد زبان اعتراض کشته که راه پیچیده با بر روی غم خوا

تکرار

شکسته اند این خوابان بست و بشوری تلخ کوی کله گذار
 شد که طرز شیرین سخن از یاد چایلو نمی رفت قصه
 مقصود اجلاس منبذی که پستی بندی کرد که دست
 چاره جوی جز بس رویار کوتاهی نرسید و بر دستا
 بان شان پنجه تاب جواب و شانه جی قبول شد که اندیشه
 بی سرانجام منزل غزل من کی غیر پای کم نبرد و گفته آنکه
 با عزاران روز و درویشی ثریا نظم دسترس از دم
 که کار و پیاده نویسی این اشعار شعری شعار را بر کبری
 توانم نشاند و در کارخانه شعر باقیهای نماز کخیال
 تاری مانده که این کل لاله را رنگین بسته بند نفسی روح
 پرور چون نیم سار و باد نوروزی باندیکه در مزار نش

فاتحه نصف کل توان زد و سر سخن کتاب اسمانی
 مسوده نمود و روزگار بخت که بسند وی قلم را خط ازاد
 داده ام و با خطای صفت عین ابرو بر خورده و درین ماته
 بر نیک و این غصه تنگ که چون دهان زشت گویا
 تند خواند هر کل زمینش نیش تشویش خار خود دست
 و هر طریقت رو کنی مانند جبهه ماتم زدگان از زده دل
 بر نیر حسین ابرو آن برک و نو که غنایب شوق کفایت
 بر نال خشک قلم آستان خار خارشخ و در بر سخن
 سانی بند و آن شکفتگی کجاست که غنچه دل کرده اند
 از میثاقی کشته به کام خاطر را بباطل کیده خند و
 پیرزادان معانی در حلیم فراموشی اندوخته اند و کالان الفاظ

ای

ای خدایان وستان خاموشی نهال نشا را در غایت
 از جای جای بختی روزگار بوسید و است و قوت نیام
 در از نفسی سخن از کوه فطرتی بانی انبای زمان است
 از کار کشیده و برین چمن جاوید خزان برک سبزی گل
 سر بسد تحفه درویشی تو انم کرد دست در نیست برک
 رزوی می کشم و میوه های شیک شیرین مانع دلگشایی
 خیال که بر طبق اخلاص تو آن حید همگی در غور کی می بیند
 به طریقت رو گنجه چاشنی ترش روی نا امید می کشم
 و این است شکرت و هجر رو شود آسان آسان صیقل
 نمید و برین باطابازی با نسی نفس مراد دست
 نشین کرد و آری فاتحه سخن بسین سپاس میشود و تمام

بهرت یعنی لغت خاتم انبیا زمین میاید
سجده شریع تمیز جای انصاف با بر بالایی است
طاعت گفته اند خود که از کد امر راه در ایم از عهد
برایم و چه گویم که خود مسرزه در انگویم خضر گاهی
وادی در بدر که سبب و مله پروانی شان یونی
در کله کوب تران حای نامی از سلیمان و مور را بر بال
یکتای بسته اند و پای شتاب در یک در پان
یکدین شکسته نزدیک و دور قدم بر قدم از پیش
کم از مقوله کم خوب و زشت همه در اینیه هم نمید
سیاه و سفید کل خود نامی از باغ یکدیگر می چسبند
چشم دنیا دیده کوز یک رست سر که کجایند

و پرو و ریاه مهر بانی یک آفتاب نشا و خمار هم پالده اند
در کسته و سیر روزی یک ناله وزه و آفتاب حاشی است
روزی از خوان یک روز اند و شمع و پروانه در حلقه
و شام خویش در بدر یک بر هم دل از زربابت انجو خضر
اسکنه در ابر حشره سکنه در ی نوشته اند و کل شکفتی
و غنچه و لکلی را و ریشه زار یک وادی کشته خوش و خوش
بر کرسی یک پای اند و آفتاب و زره هم سایه احمد محمود
پرچم نای حمد را بلا حصی شکستاید و با انهمه زبردستی
ارض مقدس سپاس ای پای که عجز می نماید اگاه دلا
که معانی بنیان و اسپار نهان چون بوی گل در میان
با استقبال مانع هوش و شامه دریافت شان سهرای

و و کدران حال برینوال است چون بکل مانده که با علی
نخای غفلت زفته اورا کشا کرده نیزه ای فرو راند
در میان طایفه نیز از زبان تنیت کوی موند و روزگار
خویش است و از دل جان نمون قدم بر رویه و پای
ریش پداست که درین پیدا بی بیست و بیست
بی سران بفرز دل غیر کشکی نخا و برده بیست
در دای حبس خویش چون نقش قدم تا بگردن بکل
سرگردانیم و در کار خود بینی آینه اگر در آب حیران
پس پشت ناله بیای من بعبار احاطه در نیاید و یا
و در دزد کرا میم بفرز دل کوتاهی نرسد و نخواهد
میوشی که کرده ام آری نخا نیست و انم اند که در باره

ایق

و طریق نامیوده ام و چون مانند رنگ سطله برنگی خود
میروم خود را نمیشناسم از حق نگه در زرم اورا بکل
خویش طالع روشنای ندارم و اقبال قبول نمیشد
شناخت حق و حق شناخت بچه رو و کد عالم برور انعام
یافت تا قالی که چون نگاه نازا و شوخ چشمان است
خارستان شرکان رده راه خطا که دای مغیلا ترا
از سر پای برهنه بدست یاری سهل انگاری کی تواند
کرد و چون ناله خونین بیکه که اگر از کل غنچه خشی بعبار
شکفتنی می نفس طاعتش سوزنده است با ناز و تمک
اشجار سیوه و سهوی با لای و دوی سه و چار و یک
بار بند و چسان برک سفر پانزده من بوا که در

سیاه قلم نگار و کفکوب کشش بد بسم الله تعالی کلام
 نفس طاقتم چون کرده نقاشی سوز و دیاچه سپید
 آب زر نور چشایی که این سخن ساقی سپید لوح کما
 تو هم و با بونک چه نیک رنگ آینه می کنم
 همه جرمیه رحمت نمانده مغرور و فست در عشق
 و در قاج سخن خوشیای سر سخن ز غم و در شکیان
 چینه نورانی اظهار جوید غم و مبتلا فی گفت و شنود
 حد زبان می سپاردیم کرده تا گفت و شنود غم
 سر که کوز خمر برین سازد میرسدش طعنه بر افکار زو
 جل جلاله حافظ بر موزن لوح محفوظ آگهی و سواد چون
 کتاب مبین اسرار سفیدی سیاسی اندک این نکته و این

خاطر نشان بر بخشش چنین گم است و او دارد و نه آنکه
 کرسی حق پای و پا حق او همین است که سوده و این
 همه حال لوح و مستلم را بخوانی صفی نکر و در زبان
 او دمی خامه بر کو برینا نفس نیست و این برود و در اندیشه
 سپاس خالق زبان و لب و کفایت و صوت با و بیای
 نفس نیست و ان شد یک تا زان قلم و سواد و خط و خط
 میدان که می نقطه نماند در نو یعنی همه و مضمون طبع
 خواهی را بحال خست یا در نشان آفتاب زار است
 و در این آوران غمزه گفت و شنود عقل احدی خاموش
 که طبع نیست و بندش در شمای حرفی و نام پرورد
 کوه و آب است تو است که گوئی یعنی در لوح و این نوشت

عزت زکیمی که میدان سوختن نام خدا بر سر خطم
مکنی که نیتوانند یافت فی الواقع در اندیشه جانی
شمار من و یاد کرده کوتا مهیت و نگاهت سرشته
حساب قطرات میان از صدف پیش روی تو
نیش مسفرهای کم که اسی با بند کبر بر روی قدر نک
تیر که تیر غیر افلاک و شاه بولاک را که بخت خاکی
کرده مهیت و این آید برافروخته غم را بر پا نش
بر دست سخن کتاب ایجاد را بر این حسن مطلع ساز است
شاه مهیت دیوان ولایت و غم محبوبی نه
حسن مطلع که مصحف و جو و جمله و چهار پیش که نش
غلامی شناسی بر پیش و کرمی نهیت یافت آفتاب

و ما در برف حق جان ایمان تا بان شد گلزار جود
نوبت رونق بر رونق افزو و نو محمدی صلی الله علیه
و تو رشیدی سایه احمدی ظل علیل تا بان شد که از
ماهی تا ماه در نیاه او بر سر بند این فرات قیاب
رسد اری جایش نیک خود نهای و لا و سر خروشا
بتاراج آفتاب قیامت نه بند صلوات الله علیه
علیه و علی الهما با طلع عجب و نیم طلع غم بخت
پایه قدر این ان نغول این غلوم جبول را به بخت
سخن از دوست و دشمن برتر نهاد و این نوع عالم
با بن فصل نمز شد مطلق و او که خوشی نمیدی یا به رنج
و صوت بر کرسی می نشاند و عرض شرافت و او که

شایستگی ابالت مملکت و ایالت را مرکز حق و انصاف
میانه هنوز فضل مکتب تعلیم اسباب و نابلد است
ارض و سما که مبدع لوح و قلم بهر خط مشق اعتدال
زبان گوایی اورا ز یک ملک و صفی برده غنی و ثانی
علا اعلی کشید و هوای داری غضب فی زمانه شرف
سرکشان بهیض و زکات کان کان بر یک کرده ز کرده
تیر هوای غرض حال را به بلند و پوزی خلقت صبر
و خلقتی من ناز می آید تند به تیغ سوزش فاجعه
منافا ملک بهیم ز یک خانه سیاه نام ترا کرون بکافت
الحق این مایه آسمانی و عطیله روحانی قلبش شعله بود
و شراره ناز آن نور آفتاب صبح اکامیت و نور چشم

کوفی

سینه ی سیدتی احمید معنی ناست و در شستار
بالا که از میان است ماعتد کوهر سلطان شراره شده
آوردست و شمع فانوس پرده از چشم و حریف و دو
اسکانت و شمع انجمن لا مکان کل الجوه بریده پست
و قرة العین اعیان آفرینش کل خود روی مرز و بوم
نوع انسانیت و آمینه بدن نمانی کالات روحانی
سبز شاه اب ارم کاست و طوطی قوت ناطق را
بال از فغن ریزه صنی این رنگین با طمخ و پاشا
کیم ز یک غنچه کل سوری و بوبه کیمیاگری پرز است
و عمان اندیشه ها که علم مستحدث و کیمیا غایب
بریز کوهر عظمت الایه کیمیا با و آورست که از دریای

بهیچ نفس با جل لب آید و نگاه جان نوروی که در
 نزدیک نماند و آنکه در این یک و دو و زیاده
 نماید شوی چشمی است خیرش از تو مکانی که نشو
 اندامیت موی نازک خیالی میانش غنچه و پندش
 در برکت انقدره انم که قلم بر نطقش کفایت
 سلیمان با نیت خاتمش معلوم جان که عالم عالم
 جان و آدمی نازکان دل در زیر یکین اردیاس
 عجمان که فرمان ناندش بر نیل رستم و سوج سطر
 چون آبرو است چون دوش حکم کوشه لاله دل خورشید
 و چون ننگ و کل خود روی این کل زمین و زمان
 ستاره که چون در کوته و راه برینا کوشش صبح خورشید

بگو

در گوید هر تاملان بر افق روزگار تحت افق باشد که
 طلوع این بلند خست و در که خست کون و مکان صد
 اصول خاصه و ارکان تیر کسب شناسی و مزین و نواز
 امجاد و شش بلای مجرب خاصه و تلاقی مزید و امید از در
 قوت بر کنار قلم و ماه و کد اشته قلم و ماه و کد
 عقیق تا بدیشان معلوم کیفتم در زیر یکین و است ای
 کرنا او که روشناسی تمام خود و نیزه و زنا و در
 نشان بود تا بسنگ نشان نماند ای هر چند یکین
 بود که خاتم سلیمانی در غم گنای بر بسینه نیزه
 یکین خراشی که یا قوت مهرش ای در فرق جگر کوش
 خویش بر بسینه نگیخت بقدر زبان چوب و زنی او

کور است که نه امارت خوار است نه ای صدا و در است
 استخوان سندی که گوگردی این ماسی فی قلب لکرم
 نما دیده در دهان دوی زبان که یک خیا مجروح است
 گفتار که میری تیغ زبان که دوی این شمشیر چه در دارد
 نیامده آن که سیر داری بنودی بی سخن کسب دالان
 شبنم ابرو نیست آری برکت و خجری به امارت خوار
 اعتبار چیست خاموشی خوشترت کرده آن سخن والا
 چون جای زیر یعنی غنچه رخیه سیر چیست الحان زبان
 قابل است چنان این مرده در خاک خاموشی به که در کو
 خاموشی حیرت زده ام که اندازم جا و بد فرم بد خشک
 شکسته کل بر مانع اندیشه بوم کاین پروانه مانع که نه در چرخ

اینها

اینقدر دانم که سر چه گویم اورا گویم
 هیچ پرو نیست باشد فرای چیست سخن آینه نیک و بد
 احمیات دل و جان حسد نام از و یافت که درین
 است چه حیرت و هوشی حریف و قطعه نام و دانه
 گوشه زبان شیشه حاتم که بر شل خجوه دهان گفته شد
 کوه بر بوم سخن سفید شده باوه تعریف سخن نیست
 شمع روان روشن است شوش و خرو را به خوار و
 سینه و دل سینه دارد چاشنی آن برده همان
 مغرور قلم مایه خوان او و الحمد للفریز که ابد ملت
 پنهانی این رسول است اکاسی را حافظی مقدس است
 بعد و احداث خوشترت فاما حاصلی مقرر و نیک و نیک

درین روزگار سپردگی و نوثقانی مگر و کی که دور شود
چون ساغر کل و فصل زمستان در موسمه بار تو بار بار
طراوت و آبروی شاد و آیش رخیه و عقدا قوت نمک
سند زکش کینه پناه عید مخفی پروزی بر یک طایف
عید یکا کان طر زوفا طراوت و ششانی با جلا رنگ
جواب دلائل سواد با و به جای بآن سر شادی بر نیر
شده که افروش کنجایش بر موج قطره نکست شیشه
نزد کش با قطره موجی پستک سر زوید بهی نورانی
مش بود خزان چو نسیاسی آغ از چشمه رشند
افتاده است و روزگار را بتر اجزای کتاب جز و را
چون اوراق کل بر باد لبی بر روی آوده حوض ششانی

۴۲
همه کتاب صحیفه تیز میبند اند و الفت تیزی ندارد
باب الاول اب زیور شوی ریخو است در ششانی
اول اب حنی بان خدمت عمان بصوب پیش اینک
که کو بی عالمی را زید و زید نموده اند و در ادراک که
نقده اند و چند که کو بی سپاسی شکسته یا قلعه
شهر شناسی را با پیش بینی و انواران حقیقت آگاه
بیک چشم دیده اند و در تیز فای از نام کلیدان غم
که قاف تا قاف اند و ابر انمیده اساس بلند پای
عشر و انش را بر کلون چمن و سپهر حنی عالی از کجی
کمان برده نسیاسیت قاصدشان اینک در یقین
سرغای میوای ستر از نسا و اندر و مکی فایق بشید

سینه سپر آن ایچده از خود آن حساب برگیر و که سینه
 محلی را باره تحسیر نموده و خداوند که بسیار بدی می کند
 هم این بار نیز از حقیر رسیده زبانه آن سیمای آویز
 حلقه خویش را لسان الغیب یعنی سبقت بخوان
 مفعول می نماید و در پس فرغانه بوستان عدلی
 آب و رنگ گلستان انشام سکندر و حساب سکنه
 نشان بران سواست که خواندن سطری از قافیه و بحر
 و زعم خطاشان بران غلط که حفظ عبادت از صحت
 علم اوم الاسما و نشان شان تا زل در سوازی می رسد
 نجات از مرض بود و وی چنین کس که با شاد است نهی
 نسخه نویسن علاج آن خوان شد چشم امید نشان بخوان

شانه

شافیه سیاه است و از غرض مرض کافی که این صبح و شب
 فرغ این صومست بکافیه و فی الکفا میگذرد و بوی که
 سخنان که در صند نیکین کلامی نیک طبعی کل برز و به
 هیچ نیست و از گفت که روی سخن فرخنده آن در میان است
 اینکه حاجی در دست به سخن با جمله رسیده از کوی کشته
 شده و در پس فرغانه بوستان عدلی
 چون موی که نام بی نشان در میان است ملاکات
 تبارج تراکت رفته منست خدا میر که احیای بهی خیزی
 و تجدید شریعت معنی پیروی هر دو مدست است
 رساله نیک و معجزه و تمام کلیم کلامی سیاست سنگ
 فاتیحه سخن و دما کلام نظم و نثر و نثر و نثر و نثر

امانی نام میباشی و صیغی اشتیاق لب کر میباشی
 سبک بر نموده بلند فطرتی است که اگر کیم طوشتی است
 هم بهر همه افی شعله زبانه کشش طبع قفاوش را چشمش
 و نظر بلند است که بصیرت معانی نموده میسر کرم شوی
 است مایه سروی و دراز روی و در بر کسب سواد
 سراق انگار شش یک یک ترانیا شوی
 حتی ب فکر صایب که چه واجب الحظ است مایه
 انقیض نیاید و چون باقبش را از انقوا گویم که اندک
 حفظ و جیب در فضل مهمه بکان شش معنی کتری
 ضرورت وین غمخیزی برپا من سر و در به بن بنگام
 استخوانی بکانه طرازان و شش خطاب که فیض کنگامی

اغذایی

اغذایی بر ورق اسوی دیده بخانه مرگان مسوده چرخ
 غمزه کرده و کند شش طبع حاد و منش مایه ناز با نموده
 و نام خدا نام چشم بد و در نیز پیدایش ویرین دور که
 کوکب طالع از جبهه فکر بندش مطلع افرو ز آسمان نور
 خیالیت و شعوی شعر شش افق آرای ملک الافلاک
 بیشالی که اشش چرخ انصر چون سج و تاب کمر بر کر
 رقت است و محور رنزا است میو اخا قانی چینی خرد
 سازای نام و نکش مودار باز در سیکسهای این
 نازک رقم است شامین بلند پروازی آوازه اثر کون
 لمن الملکی این خرد تسلیم سخن طبعی نخروده که باز بهو
 شکار صحر و تیهوی هوا و میوس طفل طبعان با لطف

نظرش به پشت گشاید یکدیگر خمیده را در پیش که بگردد
 که قفل گشاید نزن بر است و محرم حرم را بکند را که
 شیرین از اینها قلمش و برغن آینه ای افروزید
 حقیقت بین می آید که خج نوبت خسروی قلم و سخن در
 شش شجوه عالم گفت و شنود نام صیت جهانگیرش صید
 میدید و زعم معنی بی هزار حیرت که مکن جان صورت
 شیرین بر برکت شستی که کب طالع شدت افروزی
 که برافق این روزگار آمد خشنود و نه برکت است
 مرد و مک و برادر و فرزندان تبار کی بر تو خویش را و ششتر
 از روز میدید چرخ و طوطی سخن این سیر کشتن قلم و
 مسود آتش روی معنی شدن نیافت که برین سخن و بر کفن

سانی اشکیان خوار خوار بلند پروازی لبست با انگره
 عمر کرامی که بسجد کمال بسجد حیدر ماطلی که در ده این
 ام انصوال بایم زندگانی و احسن برین مصرع رباعی جوانی
 برای صایب حین پیرایان باغ نظر در ریاض فیض سستی
 و واجب المفظ حیات کلی این آب و خاک شکفته است
 سحاب شادابی عمر مصرعای باین انشیر یکصد هنوز خط
 سبزه و میدشت و انکاره سیاه قلم تصویرش تا حال
 نیمخ نام خدا و راسته روی که توان دید که مستقیماً
 نایب سال که نکوت از بسیار است است آری کوی
 نایب استعداده هنوز در قد کشید نیست و مسوده است
 کمال و با بیدن نقبش در اشعار ترو تازه اش و بر خط و

در کوشش بیکر جو نیست و ناک رک و ریش نه ریش سر شیشه
 و رسا زویر یک بالا دوی بر طارم استخوان نبوی خیال
 بلند رشک نامید مبارز ندکی بلوغ امید یک کل خفا
 شکست و کفین را اندکی از بسیار کفینه و در سفر
 حجاز مجروح بتامیج ترکست از اعواب داد و نالی
 کوشم درین راه ترابان کرده و فداست و حسته با طلیل
 و الحمد لله اب الکل یوانی باین آراستگی نته فکر
 صایب دارد و الحی تا بن مرده و شیرین سخن میداد
 بیداری فی کلکش از خورستان شکستنی میداد
 فی کفینا طرح نوی انداخته است که کوهی فی ساحلی
 خود ساخته نام آیشماروی معانی کیا ز و روشنا

خیالات تازه اموی تسلیم و حشی خیالان بچانه طرز حسن
 نانه نقطه انتخاب در دامن چین مسوداتش میریزد
 کلاک ثانی رتبان بحر کاره دامن دامن جبر کرده حسین
 بر کر بیان افقش را و نیزه صور خاطر فریب نکستی
 فکر بعیش می نیزه مصرع مصرعش زخمه قانون
 با غمت یانان سبحان فصاحت سرانگشت برین
 اعجاز سخن با کوشش ابروی کشاده روی این فن مطلق
 سخنوری یا مشتاق ایوان نمی گسری خیال زار کشیده
 سخن را بسجده رسانیده که کاکل سرکش مانع شفقت
 رشک هیچ قلاب تشویش است و مطلع غزلهای جریبه
 بشن و برکی سر کرده که سر و کلاه با پانی غزال میریزد

و کس که درون در پیش است پایش کردن غزال از حسن
 غزال سوادی هزار بار از شگاف سوختن صلیح شود شگاف
 دیده و نفاط موزون باین دیشنی که مرگ آید آید
 که سینه چشم سوادی محبتی غم باور پیمان شوقی چوید
 کاسی طبع روشنش چهارم و شادابی آید منور دروای
 سیاهی آب برده است این مراب نامشروع دروای
 نیست قطره باران را بند و خسته چون برابری و جانی که
 آفتاب و چون روشنش بی سحاب خود واری تا بداند
 ملک الکلام مشرقی را دزد هم نشینا رو جایی چون چو
 ساسا که قتم بر وسط سماخ و نای آید یا مهر فروزانش
 کدام تاب در کشتن مشن خیالش هر طوط رو کنی مهر بر کی

بوکنی

بوکنی آینه چشمت شکند و در زینت نایش گفته
 غنای لب شوقی مسیر بدو بوی عشق آید میر گذشت
 نازی بر لبانست در آذین نازی در میان لاله و آینه
 در سیاه میت و چشم حیرانی در حسرت نکستی بی سخن
 قصه شیرین این است و این عاشقین به نظر نظر
 همچون شوری که بر جان جاک چون خامه سوادی صحرای
 تا شد می آید و یسای خاطر و لب جانی ز سیه خیمه قرم
 بعد ز سیه می می چهره مینا بد ناخن کوشش آید و می
 بگرداند این خورشید و موجت او از مکی رجایات سینه
 شوق چشمی آید چاک و لعلی میز ندو که مینی طریقه در کاش
 خالی سبک به بار چشمت صنداب و زکشت یافته می شود

و خزانیه فی برکت عشق بیدار نکست در ملک کبر و جود
برایش کردی من یک رخسار و نامر سپند گوی منویش
چهره یار است که تا نظر کار کند کل آفت سازد برکت
و میدنست یار پاره دل عاشق زار که در سر کل رخسار
کجایی و قارند کشیدن چون الهامی سوخته و سینه
افروخته در هر مقام نوری نثار بیت و در هر پاره ناله
نیاری در ورق عشق سودا شش که کلام معانی بر جبهه
شوقی آید و در شمع خنک و مراد استی طالع و سحر خفته
سبل جبین چایست و از افق شام و پشانی شایسته
شکوه شش و قایق آسمانی و معانی نوزادی هزاران
کو کز تابش نجم و خورشید ماه در شب تابان روشن است

نظر بنظر و لحظه بلحظه طراز کسوت عباسی رقم ششم
اسوی قلم معنی نوزده شست سخن در نظر روشن و ادب
باین آیین جلوه کند که گوی ناز آلود نکاهی است در چشم
سیاهی یار در ذاک شعله آوری در خانو پس و پیش
از خم سینه و ناسور حکر خانه خدای چشم بدر دم کوره و
رنگ مسود این نره گفت و شنود که کجایک جبین
سپند لفظه شهاب بر آتش بر کیننی الفاظ از کل خیز
کرمی خار خا رختین شمع سکنه شعله آوری و زلیل را بود
و غیر معنی که چاک کریان کشاده روی الفاظ صمد پر
ناز کتر از بوی گل رخت و نوحه نهار اراسی طبع شکفته
روی دوست در نظر مستظن کعبان استعداده و کربان

در هر پاره ناله

بوی پیرامن غنچه و نان تنک در زنی افغانش در میان
 لب تنک و زبان بر زبان ملاز کوی ایهام است و در است
 معانی را آینه بدل نمی افاضت اندام و سنان و لایق
 صیقیل معنای شیرینی ادا قلم که سینه چشمه می شکم
 بر سر این سود است که باند از سم کا سکی و است سرشت
 خویش را بشارت میکند نیلی سازد و شکفته چینی در است
 سنی که در این کل لاله افغان را نگین در میان لاله کرم
 که آتش شکی زبان کش بر آید جانم زنی شعله آواز طبل بر
 جان افغان مبار اندازد و شسته روی عبارات است تمام
 نای صفای باطن یکس بر این تصویر است و است که نه
 و بر خانه بکینه کار اینبار سید اب که از غلبت غرور و

زنی

و یکینی اشارات را بلور اندیشه بکمدان شور این سود که خفته
 در آن شیرین بخان تنک غم سو کند آواز خور و چشم
 به دور بنفش السوزی می طپد که سایه ملک معنی رنگ باغ
 بر جرات یکینی الفاظ ریزد و خامه که نامت اموی
 کرد اب ج و تاب رشک دوست و سودای بخین یک
 این که انشیشه که کرد و شکی بر خرم لب دوی شین خوش
 پرو شونی طرز چشمه نظر بازی رنگ بست سر مد است
 که دم اموی باز خوشش کجا باز ابرام حلقه چشم بر آید
 کشد و موزونی اندازد را این معنی مانده مضارع بر لب و ان
 خیال که سر و رخسای صبر و قد انرا سایه و آینه که با صفا
 زبانه یک قلم لالی کلماتش این سستی بر کرسی که ز قیاد

و استخوان بندی او ای حق سخن شسته اند که یمن سخن تم
 نامه اسان پاک که بر چار باش یکین آن یکین یکین نه بدقت
 رنگی یکین خانه فعل می آید و خوان که غنای قوت را
 خاک تربت فیروزه مرده برابر کرده و نشینی ملایم کند
 خاطر نشان نکته ملین یا یکی نیست سخن بگریستی
 که در نظر رصد میدان این سخن خیال آسمان نور در سخن
 الطافه ملین پرواز نیست و معراج آن کمال خود ساری
 فلک الافلاک سانی اندیشم چون سر از دوش بقا
 افزای ساجد کردن و مانند افلاک فعل مکرر و گشتی ملول
 قامت یکسره و کرده کشیده تربت و یکین با آلا ترا
 کردش زبان خانه اش فلک الافلاک عالم سخن نیست و آ

تر و خش منطقه البروج آسمان می مروی طالع سخن ملین
 و نخبه کفایت در جنبه که سبیل فی طالع سخن از مشرق خیال
 لا مکان سیرا و سیرا اندر و نخبه افتاب ز بروستی
 آتش نشان ناخبر اثر را طالع روح دل موافق و پیش
 میتوان ساخت الحی تا بان است ز بروستی و سخن سید
 اگر که کلیم این سخن در زانو رکاه اندیش و مشرق خیال
 هم کاری شود و نخبه با برابری کرده و ماس بروی سخن
 قیسم که نسبت دست سخن بر زمین و سر نکشت حیرت
 برده بان سر از خاک زاموشی بر یکسره مصطفی اند که
 می تکلفات غنی انیمیتی روشن با اسان الغیب الباطن
 ظهوری تخلص مشرق خطاب سید که ملک الملک و الملک

مغنی و خب و اقلیم سخن صایب قدی طوط چنانچه
 از دراک بر تیره العین نظر و ثمره الفوا و فکرتا قش
 سیکه و جگر گشته خیال و زاده طبع و دست اندیش
 خویش را پیش ازین چه گویم چشم کم صید و کوه عاقبت
 صادق در ستم یاب شد شاخ و برگ سخن سازی و سخن
 این سخن پریشند از آب و تاب اوراق و برگ کفک
 قطره داری نبط زباید چشمی داری و عالمی نظر
 ورق را بیکم از رنگ بگردان و با صغیر دیوان تمنی
 اقرب بر شو مصراع مصراع بگوش خوش شو و زبان
 انصاف آفرین کو آفتاب آمد و لیل آفتاب و آفتاب
 که تا جرات یار و دید و بنگه داران بند گرفت و شنیدیم

نویان

نویان بقیه و شش و قماش شناسان جزیره و فو
 زشتی کالای خیس را پراهن بنمای خیس نفس میکنند
 و اول مملو و ابتدای بر خور و نامر و استماعی بر روی
 خیزد یکشند آری آری شود اگر رنگ زنگ و حریر
 نازک قماش بر یعنی کل خود روی چمن و رنگارنگ
 کیاسی سید مانه و با ساز و یک نهالی میکند پس از آن
 می شکفته و بعد اللب و اللب میوه بکام میرساند
 سخن از زبان بیکر میکشیم و کره لکت از سرشته
 گفتار بنا خن اذاتاره باز میبایم ناز عشوه و خوشی
 و آن بخت شیار اول رم او و لک می آشنای بخت
 طرازان میکند و ازین گذشته بار ساقی بکشد

دوان
کوان
مکان

Handwritten text in a rectangular frame, likely a list or index of names and places, including entries like "دوان", "کوان", and "مکان".

تو شایسته ای که در این دنیا چو در دشت و دشت و دشت و دشت	بر که تو را چو یک سار و دشت نیکو شایسته شاد و دشت
ز سیرت منم تو سیرت منم هر دارم و دشت و دشت و دشت	
سیرت منم ز دشت و دشت و دشت کشتن و دشت و دشت و دشت	کوچک است و دشت و دشت و دشت بیش و دشت و دشت و دشت
سیرت منم ز دشت و دشت و دشت بیکه کشتن و دشت و دشت و دشت	نست و دشت و دشت و دشت عمر و دشت و دشت و دشت
سیرت منم ز دشت و دشت و دشت حیف این که دشت و دشت و دشت	کشتن و دشت و دشت و دشت کشتن و دشت و دشت و دشت

بسم الله الرحمن الرحيم	
سر خط تعظیم کتاب کرم	
چنانکه در شوق و دشت و دشت یک لاله و دشت و دشت و دشت	که در دشت و دشت و دشت و دشت و دشت و دشت و دشت و دشت
یک سار و دشت و دشت و دشت چو کشتن و دشت و دشت و دشت	بر کشتن و دشت و دشت و دشت بوی و دشت و دشت و دشت
نیم قدر و دشت و دشت و دشت اگر لطف تو بخشد و دشت و دشت	چو بوی و دشت و دشت و دشت شود و دشت و دشت و دشت

شده اش به بیعی دل مارا	شکو نیست از آن کس عاقل
۱	
تاله زل سیر و غنم اندود	شده زلش خویش و دود
شده لطف خدا جز می خویش	ما سدی باغ دایب کمال دور
دل چشم گریزی خوشتر	لذت دیگر بود مرغ نگو دور
و عده امروز را یار بفرود	جیت که آن پوفا بکند دور
خالص اگر باخته راه دران	میش سکش لکنم این دور
نکار گشته است سختی نقد	شده کل خیانتان غنچه دور
زیستانی که خنده طفلان	میگردد بکار بجا چشم دور
از گنجانی که هر کشته شد	میگردد نظاره شش و بی دور

در بیان

در بیان با اینها این	با دگر می اندازد افسان
میرا از دلی خوار و دل گرفت	که چیده دواند یک کد خیر
کر شود و عفو تو یک حرف می	میر و دیر با و یک دم خیر
او که گرفتار با اینها کربان	میش و دشت محشر و مشک
حقه چشم از این کینه یوست	مست پای دل و ایند ز خیر
منفی و کرد با سر سر خوش	بار که در این کینه خیر
که نبرد این کار با این	مید و نذر مطرف به خیر
کشت این کینه غم سیر	میگردد از سیر و دم سیر
هر روز ترا این شمع زوای	تا یکی از غل و دقت این دور
در دالدا و تمام ز حیرت میداد	رفت حق و بر خاطر دور
تا قتل سیر این در و فوج	که گنجی مال کس و دایر دور

بر کوهی که در فوج شمشیر خنجر
 میزدند که یکدیگر را بکشد
 صحت خطریست آنکه در میان
 عاشق و معشوق است که گاه
 در کمر سال مسیه کی شود شمشیر
 شمشیر که بر کمر جویبار می
 بکشد از لطف جلال رحمت
 پیدا عاقلان در سر خمهای گل
 نیست مکن با پهلوانان و شمشیر
 از جوایز قید پران شمشیر کار
 خود بخود شمشیر زبان خنجر
 با کمال ابروی چو شمشیر
 خود خود و مشهور از پای خنجر
 شمشیر جابجای است در میان
 ناز و دامن شمشیر و شمشیر
 نیست مکن قتل و دمان خنجر
 بر شمشیر بسیار از شمشیر
 خنجر شده تا چونان قلم
 گشتا در قفسه خاطر ازین
 باره کرده ایم این شمشیر
 حلقه های گلها میشود و خنجر
 از حدیث شمشیر شمشیر خنجر

لال جان تصویرم با تو در سر
 میشود چون چرخه ای که در شمشیر
 از نگاه می توانی نگاه داشت
 با میان نگاهان شود غمش
 کرد و هر روز آن صبح خنجر
 تا کجا که شمشیر است از شمشیر
 از شکست چرخه ای که شمشیر
 میست خنجر مسلمانان و خنجر
 در رنده او از یک شمشیر
 بک میازد جانی با شمشیر
 بر شمشیر شمشیر شمشیر
 از زبان شمشیر می شود شمشیر
 به چاک خنجر و شمشیر
 ای شمشیر خنجر که شمشیر
 بر زبان شمشیر است این شمشیر
 از روی خنجر دندان شمشیر
 خنجر را شمشیر شمشیر
 بر زبان و دل شمشیر

میست خنجر مسلمانان و خنجر
 در رنده او از یک شمشیر

قطره‌ای که بخت باران کجاست دشت فانی خالی شمع ز جوش مردم که در چرخ می‌چرخند کی خیزد کمر از این عالم کند	تا سرخ و زرد کباب چنان بیکه شکسته که در دست بیکه خوشتر که در دست آرد را آرد مساوی شود
سخن می‌گوید که این دنیا تواند دانه زنده چون شکوفه کسی که از رخساره با شکوه برشکرم و در شعله زنده	که در دلی صانع بر شعله سخن که می‌گوید شربت زنده که جان می‌دهد به شعله بماند که کاش می‌فهمد
کیا این صبح که در عالم بنویزد از محنت و غم	

بسی بود غم و درد که در دل گشتن از سر جان بعد از آن اگر دانی ساقی را بدین بی‌حالت کی حاتم بخورم کند	شد و زرد افسانه آبی طییدن که تر از قهر و غم نمودن که نیست بی‌غیر کفر کرد و خالی را به هم
چند بار توان که در سربازی شده فانی که در پیش خانه نیز می‌بیند تکمیلش را حسن بسیار جلوه زنده	بغیر آمد و شکم او می‌ترا که صوفی که در سربازی سخن دارد که ملک است سر حاجت بود و زنده
حسنت و محبت از یک طبع ایستاد و این ساخت از خاک	

بونی یار دارد روزی که زنجیر است	کل دارد و قفساری تنه دولت
از تو به عمر جاوید یا نصیب می	بجاست باشد اشک است
بجای است دل بود نواله ما	شد است نصرت اهل دولت
بیا که خیر نیایم هم می شوم	که خیر شد کفایت با کل سال ما
نصالح خود جز نویسم مگر می شنود	تمام می شود و از قطره سال ما
در حیات از فقری که می رسد	بعد از تن نیز از خوش تو می شوم
بیهوده آنچه بپایم تمام نیست	عالمی از هر بابی که دور است
که می بیند از آن نمی آید زور	کشتن با عیال کار سیاهیم
کز رویی نیست عاشقان می شنود	قبله کویت و ایشوخ مجرایم

نور

خود مشوق می شوم فیدار و بر	تجربه ای سبک است با تجربه
ما بر رویی و خفاقت کردیم	ما به خود شکست بن تیغ سبکیم
بیا که کل خندان یکبار با هم	زبان خنجر که می زنی بر رویی
تعلیق می آید عالم عتیق و امیر	ز دستم می توانی که کل سال ما
بگوشتن ضایع تو که آید می آید	جو کرد و به بیای می آید می آید
همه حریف که بیا می رسد با هم	از غلبه می رسد به اهل دولت
ما ده خوشش را که در کوه و دشت	ما شود ز اینده ما که شکست اهل
می زنده ما تو ایچا تو بر سیاه	میکنی که سیاه می شود اهل
حشمت با تو بر دست جلیقه و دشت	حشمت برده تو در اهل اهل

تشنه نم خنک در دستم	جانم بکشد که می آید
سجده سرورانی قمری تا بجای	در چرخ شمس سیر و یاد کل
چو می گاه یخام از مستی	چون روی ندیده ام ای چشم
پیش ازین چو چکر قطره خورشید	می خالایم عیان غایت
تا تو رقی شوشی از بیدم نو آید	ای جان چشمم از شمع محفل
فرخنده ایله را می بایکشد	کریمی بدو بهسم می آید
زنده گانی اینچو بهسم آید	می ستانی جانم را که می آید
هر کی بر می آید از چای	چرم بر با کرم بهسم آید
کلیه سرورانی دیدم و در خواره	سجده روی تو شد بر روی
از زنده گانی تا بر زنده گانی	بخت تو کی روی بیا بهسم
مهر و سیاه خطایم می کشد	کرخو تو ترهستی کی می آید

کشتی

کشتی تو در میان کج بر آید	مهر را غاص تو کل می کشد
کی زاده فطر سیر و یاد کل	ای جان غافلان و اندر کشتی
نوبه را خنک شمس می آید	چشمیکست از غایت
خداوندی داده را یک کشته تره	سایه زنده گانی کل
نیده کشتی کشتی	مصور از بخت و میکش
زخمه ریخته ام که کشته	مصور کی تو کشته
بیطرفه نظر میکنم چرا	خدا زاده کند از غایت
هر حال تو کشتی و تره	چو بهله کلف آورد میان
زنده گانی نشو و دیده ام	که کشته تره می کشد

دیدم تا در جلوه پرتو تابان	ملوک کن که قدری سست کوشان
چو بختی را که گیر و جد روزگار	بخت بر بریده گردانده شمع
نقطه از نماز مستقیم سکنید	سیر و دوری رخت و خروش
پرتو شمع که فانی را بر نور	از لطف می توان برگزیده
ملید و رسد از دل عادت	باین دنیا شد جای است
با مینق هرگز شبهای غم سنگ	چو در شستهای شمع غم
مرا صیاد با خنجر نکند در میان	تیرگی که پیوستی جای که نیست
نشد راقص کم با وجود مالد	بیک تنگ که پیوسته او را نیست
یار با دوستی فرای گریه	که باز بر شده شد سوای

بدیده سر کشیدیم و گیر کردیم	که تا غلبه کرد و صدای گریه
ز خواب میجی مقادیر سنجید	رسد بکوش تو گریه ای گریه
بیکو که سر کوشش تو شکایم	بست قطره ای برایی گریه
کسی که به پای تو و شمشیر	بغیر شمع که بوشنای گریه
چست نموده با جان من نقد	که کوشش باشد پر صدای گریه
سرگزشت و قدم گذاردی کوی	ارو که تر کشش لبی
ایستاده در دو جهان غیب	ارو که گشتی را بروی
ساتی بجان خنجر زهر می کن	بماند را بکیر و زهر بکوی
که دیده است که چیده و نکست	که دم سنگدل ای شکست

دگر و حسن و نقشم بکام نشیند	ز بوی چایم بکام طلبیست
ز آتش غضب جان عالمی است	امید بوی صفا دهنو است
مرد مست تا جو دو صبح دمی	کر بزم باقی غریب باقی
چاه غریبیم سہل است اگر خواست	از کجای می توان آن را بکام
و مست نیست غلط است	هست چون آینه در صفا
خون باد و بوی کباب کباب	کباب است شاخ و برگ کباب
میانه مرد و سہم صبر قد رزق	کباب سہم رقیب و آفتاب
بجو رو تو عادت نمود غرض	
و گردیده عاشق کباب و خواب کباب	

نکا چشم حق چون آینه میکند	که جان خیارش شایسته میکند
قوت آرزیده حق تا غنیمت دردا	صدا می آید چون آینه شایسته میکند
جو کجاست که در صفا و بر جان میکند	رسمان شود و بر کرم میکند
نہ از چشم بود و از رخ خورشید	چو عکس درون آینه میکند
چنان که غایت شد روی می کند	شود روی آینه مسکری میکند
افسادی و لعل فاشد بر لب	این در نمود و نقش لعلی
لاراه را بباری نیست او کی	کوته نمیشود و شکستن خصای
از طاعت و جلال حق نقش در کلام	از روی نیست ایمان در کلام
کی شویم از آفتاب و خورشید	بعد از سہم و در کلام

از غنای استیلا جانم و غنای	آب چشم عالم که تو قاریم
بهر با تو و نجات بودا	مر که در چشم سپیدی پرستایم
در طایفه همو جامه لاله خون	در گمان جان جان سرشایم
این غزل از برای غنای کفایت	نار پیش تو کلان کفایتیم
برای چون با تو صبا زویم	کل را چون بزم بزمنا زویم
شد حلقه با تو و بر این طریقه	از بس که میو بر در لبها زویم
چو یار تر شد و یار رسیدیم	خاک را هم کل خاک رسیدیم
تا توانی در بهیلا و در کشتی	سایه دیوار راه چو رسیدیم
بیکبار و نه کافرا جانی	رشته های شمع را زان رسیدیم

موت

میتواند در چشمش جان بکشد	خوشی را با ده کفایت رسیدیم
خاک را زانو زانو خالی	سوغتی را کنی با نادر رسیدیم
و عدو کروی بر سر قتل قرار	که کجا بر نمانی بکار خود بیا
ان که را ببلایا و تنه از تو	ای دل بخت تو هم بکار خود بیا
زنج خویشتن را چشم حریفان	باده برادر که بر تو شود محض
کند آن که شکم صید کند	ورنه زود از دست جان بگذرد
رسیده هنوز آبله با پیر	کاشش که چند قدم دور بود
کلان را بچرخ کنی با نادر	مشتی می مصیبت زود آید

تو که در چشم من جلوه گوی هرگز	گلک یار من که مونس و قنار
سفر و راه را که چرخ من مستطیع	کل خورشید که شمع و ستار
خاکش چشم زهر ابله و	که پست شد و ز کس ترا
هر که بشکند دل و نیست	مقرض میکند چرخ سیر
هر که بگوید من فانی نبرد	قال داشت شوقی و صبر
از تو و لرا که دروغ نمی گویند	جان اگر خدای من از جان
هر که ز ما بگوید جانکاه عالم شد	کشته در خانه خود و جان
کو خشت که غم در جان نهاد	دو و چرخ نفس و خاک است
راه عشق است که به این پایه	هر جا و قدم را میست

ک

کسی قطع نمی کند کاش	که چون ایند از کشت سار و سار
نه کمتر شمع خلوت فام و شمع	بای می توانم کرد و شمع خوار
و کم از این نای که کشته شد	بای بود و چرخ و کشت خوار
به سید که شایسته ای پاک و فخر	چاکه به بر سر سیم و برانده خوار
بلبل ز عشق تو آموخته شد ای	کل رخسار تو برده شد و شمع خوار
هر که ز خلوت فام نکرده است	چو زبان هر کس به ندرت شمع خوار
بل جان سبب ایمان و نور	که ایم در دل خود و خیمه و نور
مبادا آنکه گردد بار و بار و نور	رسد آن سال شمع و مسو و نور
چرخ از رخسار بدو نه ای فام	نهان چرخ و خیمه و نور

شکوه و ارم از جد آسید	داد از دست شستنی
میناید من رو خوشید	سکند یار خود ناسیا
همه از کدو خوشی و کل	شد جدا عضو از جد آسید
غیت جز زخم خار و در	کل خیس بر پند آسید
بد بلاست و جهان صا	عاشقیا و پند آسید
نحوه و اساقی اهدام کرد خوشید	سکندر استانی کلام و کد
چهره دارد از صفت غبار و بر	قواند کرد اگر از سر خود کد
پیری که است طبعین میوید	در شکسته جوئی وید
ترسم غار خاطر و شستنی	ورند جو نسیم که در دکنه وید

شادام

شکوه و ارم از جد آسید	جون لاله رستت سخن بدان
میناید من رو خوشید	روست و کد رستت بیار و زنت
همه از کدو خوشی و کل	که بر پند کد و سخن آسید
غیت جز زخم خار و در	که چاک سینه و در از صفت وید
بد بلاست و جهان صا	که یک سینه و در از صفت وید
نحوه و اساقی اهدام کرد خوشید	خنده بر کل نیزند که بر خود وید
چهره دارد از صفت غبار و بر	نیزند بر کل نیزند که بر خود وید
پیری که است طبعین میوید	نقطه که کد و سخن وید
ترسم غار خاطر و شستنی	چو مسافر از خوشی وید

و تسمیام نمود کران کبود را	تنبه شد غمگین و شکر گل
تا خواندند شو سبز بر بختی	که نباشد بجز قند گل خور را
بروز خوشتر بکس بوده ایم ما	باشد حرام عشق که سوده ایم
مجنون داشتیم غم غلیظ بود	قدری سخن عاشقی از دهان
از پیشانی دم رو نفس خالی	نه بر خطا عیال نه از قبال
بشیر با آبروی رخ و غیر زمره	مشتاقی چون صید و کف دریا
غیر از آن که تو میکنی شما	و دست ما و در مرغ و پر شما
اینچه امده از چاق و توست	بیزار و صبر و با چنین شما

مبا

صبا لطیف بگو یار و یاران	که بجز تو یار و دوستان
همین در چشم تو سر و جبین	که حرکت بکس نشود و جان
که قطعه عین میکنی که سازد	که چون عینه از یک چشم سازد
با سید که شایسته شنای اعدا	نجا که به بر سر کیم کما شایسته
ولم افی نیازی که گفته شد	ما به بی خج و زین چاک شسته ایم
نیم کمر ز شمع و خفا و سر	ما به بی خج و زین چاک شسته ایم
با سید که شایسته شنای اعدا	نجا که به بر سر کیم کما شایسته
بجای خاک بر پیش نهادم و نه را	به غشش شنای که مایل او نه چورا
دینا در جبهه از قفا و پیش	طوبی که کن و تفری حقه کوش

بسیار از آن که در خانه از آن می گشت دیدگرده اندک	بسیار از آن که در خانه از آن می گشت دیدگرده اندک
کرده از پاسته گندیانش کلی با سکتان کلین	سروستی گفت و این مرا نیست پروای سیران مرا
کودمانی که گویم ای پسر بکشتن آن نه به هم خاص	بیدار غمسم به این غم مرا بوی گل خرد دره بردمان مرا
بستی که در آن می بود زهره پدید آمدن ز کف کتری	بزرگداری از کشیدم هم کلین بکوبای این جان کلین را که چونند

ما به تاج پستان نه گوییم بریک کل نیست به پستان	چو غنچه در شکرم شکریه بسیار از آن که در خانه
با خیالت کردی سنگه دوش هنظر بیل سر در دشت	از زبان شمع شارب می شنید سرجه بنیان نه خاص و خفا
خوشتر باین نکند یار رنگ لعل رخ پریده مار	ای که در خون کشیده مار آسمان برده نام کرد شوق
خاطر سر آرمیده مار دل در خون طلسم مار	یاد زلف کسی بستان کرد می توان همچو غنچه بر سر دزد
مهر کفتی چه بر سر شمع خالص ز حشریده مار	

بیکه در داس کرد از اندک	کر بوزی نشود از این صافی
بیکه از دشت کرد تو بکنم	میشوم کرد آب اگر چون تکیه
منوهم ضایع از حیای کل	در بخت مری نه ادم منوهم
بکوشش قل صحنه از سیه	بسمه تو میباید نه مرد ادم
تا قیوم از کل مری نه کرد	در سمه بخت نشسته کردی
خود را جو کل مری نه بید کردی	کل ادم بخت نشسته کردی
عیش خور از دشت عاقل و شای	خوشناید از دشت نشسته کردی
نه خنای بکیمین نه اندر دهم	بسمه کندم نه یک یک از دشت
بهری شسته چندی از دشت	نظر بانی دما لاشه کردی
کند و بدید دهم دما لاشه	نه بید کردی نه یک یک از دشت

کر

۷۲

بیکه در داس کرد از اندک	کر بوزی نشود از این صافی
بیکه از دشت کرد تو بکنم	میشوم کرد آب اگر چون تکیه
منوهم ضایع از حیای کل	در بخت مری نه ادم منوهم
بکوشش قل صحنه از سیه	بسمه تو میباید نه مرد ادم
تا قیوم از کل مری نه کرد	در سمه بخت نشسته کردی
خود را جو کل مری نه بید کردی	کل ادم بخت نشسته کردی
عیش خور از دشت عاقل و شای	خوشناید از دشت نشسته کردی
نه خنای بکیمین نه اندر دهم	بسمه کندم نه یک یک از دشت
بهری شسته چندی از دشت	نظر بانی دما لاشه کردی
کند و بدید دهم دما لاشه	نه بید کردی نه یک یک از دشت

نزدیک چشم که فریاد تمام	ایک شمشیر کشید که تمام
دود بخاست ز غم و زنجیر	سیر شد از آمد از غم و زنجیر
آفت زردیه ز کس و کین	از یار و یار و هم چشم ز غم و زنجیر
موج حیرت و غم از آن کشته	همچو دریا فتنه که در حیرت و غم
ما از حجاب نشسته که فریاد	از خود که شربت و غم و زنجیر
اگر که شعله از دل و دل	خطا باطل کشند از غم و زنجیر
جلد زیند و زیند و زنجیر	این قلم که بر زیند و زنجیر

چون از غم و زنجیر	ز دل و دل و دل و دل
چون از غم و زنجیر	تو دیدم غم و زنجیر
ز غم و زنجیر	درین دریا و غم و زنجیر
بیا که غم و زنجیر	درین دریا و غم و زنجیر
بیا که غم و زنجیر	درین دریا و غم و زنجیر
بیا که غم و زنجیر	درین دریا و غم و زنجیر
بیا که غم و زنجیر	درین دریا و غم و زنجیر

بنو و بنیال بنی مستحق	جز اهل بیت نیست کمال
ای که تسکین شوخ بریزد بیا	استخانی و دوقی و قریب بیا
خویش را هم از بر خویش میگرداند	آنکه گرفتار و دوش میخورد و اندام
جان بر جان شمشیر خاک کربلا	غم خود را بگذران و خاک کربلا
بست غمت با نهد که آقا	سهر و دگر کند یار ما را
مطلب خلیف نعمت الهی است	با بر و خیر مکن با خویش را

نه فک

ز چرخ کتب میراث شیخ چاکر	بچه مو که تو آشتی نموده
تلمیذ می از علم مقام است عظیم	مار دارد در دستش تپنده
مکرم در سر کوشش کنی مکرم	بهیم جو خردند اهل کعبه
دلبر مینماید از چشمه نازک	میدد که بر سر کمر ندارد می
تو داند قدر کتب و سیر از ناز	لکها غذا و میسازد هنوز ناز
چون کجاست حاجت اگر دویا	شماره ایست و تو گفت بر تو

چشم از کرمی آید سبک است	سینمودم در میان این کرم
شود در کرمی کاشکند	چرا که با کرمی زیاده است
دور باشد در کرمی	باید از خوشی دور را
دور باشد در کرمی	باید از خوشی دور را
بخوانید و دل در کرمی	بخوانید و دل در کرمی
بخوانید و دل در کرمی	بخوانید و دل در کرمی
بخوانید و دل در کرمی	بخوانید و دل در کرمی
بخوانید و دل در کرمی	بخوانید و دل در کرمی

بخوانید

برخواهد آمدن این کرم	برخواهد آمدن این کرم
از خوشی نکوفت تا قدر	از خوشی نکوفت تا قدر
منصل بری بر کرمی	منصل بری بر کرمی
شکرت کند در کرمی	شکرت کند در کرمی
سزای آن میان کرمی	سزای آن میان کرمی
کرد و جان کرمی	کرد و جان کرمی
تقریر صد که کرمی	تقریر صد که کرمی
خواهد رسید کرمی	خواهد رسید کرمی

خوشبختی که کند کعبه از نو	در مردی که مهر جان محمد است
اگر که بسپاری آن رفتی	هر شیشه از نخلستان محمد است
پسوسم و دیده خود بیکدیش	چون کل زنگنه آن محمد است
با آنهم بزرگ دعاه و جلال تو	کو چیک لیکی ز صفا محمد است
عطر نسیم خدی که یار نصیب یار	یک شمر ز شمشیر محمد است
بی خضر راه راست رود در میان خلد خالص کی که بر وال محمد است	
بسکه کرد لم زیاد قدی خالی	نیست که صیر و موزن که با عالی
خاک این از بسکه سکند شیز	دلبری نیست که در ملک عالی
درد و بستر نسیم سخن کلین	خاشی خجیر کردیم در لالی
خودم ز بسکه زغم خون جگر شمر	نامه سان می به نیم که سالی

در مملای

در مملای که کبر و سحر حجاب	نیست جایی در مملای که عالی
چه زیار شعر و در کند به کوشش	بی با جبر و اساجت دلالی
گشت دیده بر آن باده سواد	مجلس مزه و قمار و بازی
نیست ممکن که باز نکشید بر	هرگز ز فیض سحر و شهاب
دو شیشای تو میباید و دریا	نامه ام که یکدیگر تندی بی
نگذار غنیمت که در دست	قائمتم بگو جانم که در دست
همچون کل ز نیشالی هم خند	خنده مردم این باب ز خوشحالی
مستی شوخی تا تو از هم شربت	خالد از صنعت مرا طاعت حلالی
تسنا نه از سختی ایام نیست	چون پیش نیست خانه ما بر سر
غریبت که چون بدین تصویر	دارم کل اما که نمانم چه

بدل
عرق

میکوه مال با خراز تازه حطی	عزیت که اینها کوش برکت
یاد که کتاب علی شرم کشید	کامروزه که در کلبت با غیبت
بالیه از برین بانی سحر کانی	پروین که تو میخام تو
گفتی که یاسی بس بر ما زیبا	ای غریب سروده مارا بخندار
از خجالت تو بگلشن جویدی	در قافله حکمران غایت
از غمده بر سلفه خطا که یسیت	این غزل مشک که تو داری برکت
زود کرده برین که جزو کدورت	اینکه بدستم قفسه کوی
تا چشم کشد بهت ز یک کل رشتا	رسوا شو به کس که درین میان
تا چند توانی به مال کراش خشت	ای خام مرغ حلقه خیمت کراکت
بیجا است ز بسیاری هم شکوه خلعت	
تقصیر ازان نیست که دهن نمکت	

با

بگو دروغ که در حق تو یکا فرود است	بفریادش تو شست منم بد است
اینکه فیض است که داده اند از آفتاب	یک بغل از منیه از خط تو جوید بد است
آتش شد منم فیضی که در میان	قطره و چند را داد و کوهر بد است
چون در سخن حرف غلبه برین	نزد من است و استوار است کوه بد است
یکدل صاف زینجا به جویو بد است	بود که اینی بی غیبت بد است
قسمت من حاتم می شد جوهر من	
مرکز از قدم ساقی که در بر بد است	
بوقت اشد غمی صفا بد است	که از تو هرگز نمی آید کسای بد است
اگر چه پیشدم در کفم عصای	بدست که تو در این اختیار بد است
در رخ خانه میز خود غما بد است	بدی که بر منی تو و لربا بد است
مکو که طفت نامدات نشد غما	که یار و کران مکتوب بد است

آن چو که شکوه ندارد ز کوشش	چون قفسه کار نام از دست آید
تا مرصع یار مرغی شکواریست	سرحدیست سایه رویی
دست علی مستطیع خوشیست	از خیره تکرار نیست برآ
از حرف شکوه ره خوشی چون جرب	خالیست که بزم اولم از شکواری
یا تو مانده و در کمر تو رفته	این کل اگر ننگ نکتی ز بوی پرا
و فصل کل ز خورده قوی می بینم	ساقی اولم چو جام ز دست برآ
گرفت با ده خون ملی مست عمر خور	
خالص سالگره که مارا سبب برآ	
نه سیم بال ز نبال تو بلبل برآ	ز قوی از بلبل شب و خجسته کل
ولی از دست تو بلبل ز شکواری	باید ز پیش من از تابان
یکسوی درین سلسله پیافیه	از به بکشد است سوز زلف و سبیل

جگر که ترقی که درین رخ سیم	سر که داشت سوز زلف و سبیل
نیست جز خیره بیات و حریفی	می توان نامدار با تبخلفی
شده از کوشش که تو بخار می تافت	می توان که خیره زلف و سبیل
کوی خوشیست و بکلام می آید	قدم بجایست که باید تا بیل
خالص سبب عالم اگر بیک نیست	
نه آن دست ز دامان تو کل شست	
دل و دین شده را سبب سبب	چون بهر این سینه پخته عیار
چون با قلم قدم تا خیره می آید	باز این راه سبک سبب سبب
دو کوه او اندر جوش خلقی شهود	باید و سبک جان سبب سبب
نیست بطریق غلطی کسی از او بجا	سوز و هم روشنی سبب سبب
روشن گشت ز با بک این سبب	خجسته شستی انداخته سبب سبب

سپیدان به خاک بر سر اهل سردرین راه قدم سحر میاید بشناسی که از کز نذیری کما و کز از امیر شمسانه میاید اگر می کشی در کوی که در جنت ایر عصار از کف انداز میاید تغی است کن در کوفه ترا تا نزل حرم حیات میاید و او اول خدا از سر جان میگیرد که در آن کجایا خسته میاید تکلیف خانه داران کجاست که بفرمان تو لب سحر میاید تا درین بحال برسی جو جا چشم من خورشید از جبهه میاید که بر سر وی ازین باغ جوید سز خفیت تیر انداخته میاید در سر کوی میایستغبار میاید جانب من نه آواز دمی اندر که سپید است عا سانه میاید زرواسم کند زاهد از سنان کوشی مهر و کز ناخه میاید باری از دوش خود اندر میاید	مکنه غافل از کز چنانیک تا جو خورشید که اموی است شمع قرب شکر دل میاید زکلیه بر لب میاید یستودم قدیران جوانان در بر لب قدم سحر میاید کوس این است دور و دنیا برسد تا بتواند اخته میاید بر راه تو نه کف است کفا در شمع از رفتن میاید ما کشید او خایم درین در راه طلب کینه میاید ای صبا حنجره بر کز ز کینه دریا تو آن جایی میاید چون جام تهی میاید خون همه بر زبان میاید کرد کد ابله است کفا چون عجب کشت تو کفا
--	---

کذا

سپیدان به خاک بر سر اهل سردرین راه قدم سحر میاید بشناسی که از کز نذیری کما و کز از امیر شمسانه میاید اگر می کشی در کوی که در جنت ایر عصار از کف انداز میاید تغی است کن در کوفه ترا تا نزل حرم حیات میاید و او اول خدا از سر جان میگیرد که در آن کجایا خسته میاید تکلیف خانه داران کجاست که بفرمان تو لب سحر میاید تا درین بحال برسی جو جا چشم من خورشید از جبهه میاید که بر سر وی ازین باغ جوید سز خفیت تیر انداخته میاید در سر کوی میایستغبار میاید جانب من نه آواز دمی اندر که سپید است عا سانه میاید زرواسم کند زاهد از سنان کوشی مهر و کز ناخه میاید باری از دوش خود اندر میاید	مکنه غافل از کز چنانیک تا جو خورشید که اموی است شمع قرب شکر دل میاید زکلیه بر لب میاید یستودم قدیران جوانان در بر لب قدم سحر میاید کوس این است دور و دنیا برسد تا بتواند اخته میاید بر راه تو نه کف است کفا در شمع از رفتن میاید ما کشید او خایم درین در راه طلب کینه میاید ای صبا حنجره بر کز ز کینه دریا تو آن جایی میاید چون جام تهی میاید خون همه بر زبان میاید کرد کد ابله است کفا چون عجب کشت تو کفا
--	---

بر روی شیشه ای صاف و گرد سایه برین شیشه ای صاف طوره سیر و اشتیاق لاطری شیشه ای صاف و گرد نویسنده که در این شیشه ای نویسنده که در این شیشه ای	بر روی شیشه ای صاف و گرد سایه برین شیشه ای صاف طوره سیر و اشتیاق لاطری شیشه ای صاف و گرد نویسنده که در این شیشه ای نویسنده که در این شیشه ای
ساقی شیشه ای جام شراب ناله چون سیر و اشتیاق ساقی شیشه ای جام شراب ناله چون سیر و اشتیاق	ساقی شیشه ای جام شراب ناله چون سیر و اشتیاق ساقی شیشه ای جام شراب ناله چون سیر و اشتیاق
پادشاهی صاف و گرد یا کفایت نکند منت تیرگی خارین بلبل که جلوه نظر ای صبا نه خجسته و خجسته	پادشاهی صاف و گرد یا کفایت نکند منت تیرگی خارین بلبل که جلوه نظر ای صبا نه خجسته و خجسته
معلوم شدی که ناله تو که نفس منور بر شیشه ای صاف و گرد دیده کی بر تن تو نام می شود نویسنده که در این شیشه ای	معلوم شدی که ناله تو که نفس منور بر شیشه ای صاف و گرد دیده کی بر تن تو نام می شود نویسنده که در این شیشه ای

بر روی

بر روی شیشه ای صاف و گرد سایه برین شیشه ای صاف طوره سیر و اشتیاق لاطری شیشه ای صاف و گرد نویسنده که در این شیشه ای نویسنده که در این شیشه ای	بر روی شیشه ای صاف و گرد سایه برین شیشه ای صاف طوره سیر و اشتیاق لاطری شیشه ای صاف و گرد نویسنده که در این شیشه ای نویسنده که در این شیشه ای
ساقی شیشه ای جام شراب ناله چون سیر و اشتیاق ساقی شیشه ای جام شراب ناله چون سیر و اشتیاق	ساقی شیشه ای جام شراب ناله چون سیر و اشتیاق ساقی شیشه ای جام شراب ناله چون سیر و اشتیاق
پادشاهی صاف و گرد یا کفایت نکند منت تیرگی خارین بلبل که جلوه نظر ای صبا نه خجسته و خجسته	پادشاهی صاف و گرد یا کفایت نکند منت تیرگی خارین بلبل که جلوه نظر ای صبا نه خجسته و خجسته
معلوم شدی که ناله تو که نفس منور بر شیشه ای صاف و گرد دیده کی بر تن تو نام می شود نویسنده که در این شیشه ای	معلوم شدی که ناله تو که نفس منور بر شیشه ای صاف و گرد دیده کی بر تن تو نام می شود نویسنده که در این شیشه ای

پرومیا از رخسار بکشت چو بک	کل شیخ مرگم میزدگر گشت
ساقیا این غزل آنست که صد گشت	
کردار و گشای بر صد گشت	
و اینم ز منت سر جدایت	ای دوست که با کی شایست
از دست تو که یکین دل	شک مانی ب سبب حیات
و بدین مارا و رو که رفتن	مست و زنی نیست ز بخت
چشمی که دست خن باشد	لی خورشید کاس که است
با آینه رویه نشستن	خود سازی نیست خود
خود را خواهم ز خود زود	
ز کلام مرو که با هست	
جز که در دست تو و غش من	آتش می گزد ما غم منور

کریمه

کریمه و تیرگی با نشینما	و دورا مرگ زنگ شعله و رگ
نیست و تو مندر کس با بخت	
مرگ ز کشتن کا معنی خود و غم	
بختی که در من شایسته است	کریمه و تیرگی با نشینما
چه جوهر که حسن و جود	ز عکس خط تو آینه سینه باز
ست چاکه قفس بروی مرغ	همیشه در جگر دل شکستگان
قصیده غم ز بزم دست ناکرم	غیر غم سینه حسن او است
فتاده کلام که می گفتم	
کریمه و تیرگی با نشینما	
قد چشمه تیرگی که در کافور	از چشم شکبار ما سار انداز
و جویار بودن که تر از غم	تقیات این شیخ نیست و آ

میرفتن قدم در راه پادشاهی	این پادشاهی را از روی بیادماندگی گشت
میکنند یک خط از پیش چاره کار سیند	ما تو یک خط نیستی تن تو در راه است
چنانکه در پیشگاه پادشاهان	ز دل غل غل سر زلفش از پادشاه است
ز صفت ارباب عیاران	و کرد زلفش دام گلستان است
خیال صفت زلف تو در دل	چو کرد و سر تو بر طاعت پادشاه است
ز یک سجده برآمد غرض ملک نیست	اگر نه دوستی ماه با گلستان نیست
شعله در چشمش سوزد جلوه بکشد	دولت با چشم مردم دنیا تو
تا به پیشگاه پادشاهان	بار سکه بکشش را بر سر سودا تو
نیست باکی با الهوس سزای کله	دوست ندارد از سرش برنج با تو

در این

در لباس خرمی گلگون بنفشه	و خنجر زینت بر لبش میخاست
کرد و پیران کج و دل ازادری	شکر بند که چون وصله میخاست
میتوان غبار سبزه کین	هیچ اگر نیست در و سبزه پیر
از رخ شده و سبزه کین	قد یک نخ سبزه باوه گلای
اگر بشه بود که زنده حیران	سر طوطی منکر همینه باقی
خالص این مصرع صفا شد و خضرت	کعبه فرست در آن سینه ازادری
اگر گفتی که ترا حال نجوم نیست	جام می تو بدستم قدح حیرت
میفرستم تو از زلفش بوی می	شستایم تو و جاتو ز عید پیرت
همه از دولتش خوش تر از لعل	اینقدر شور کردی سلسله بخت

برویش که چون غریب است	سرمه ای که در کشت از خنده است
راحت سرد و جهان خاک شد	زنده خوشوقت است بخت
مرغ غنچه که دم کردم سر زدم	خاک که تو سیاهی از او دهم
کی بر آید که قیامت بر آید	سرمه ای که سر خود را کردی
قاصد آمد غنچه کل بر آید	میشود خلاص که کشته ای
پستو سبزه آن ناله فریاد	اورشیر خنجر بی شکست
با خیال سر زلفت تو سر زان	روزگار کی کند زانیم که
سفر خودی از دور است	رفت که کس را به غم زان
دوش لب لعل است و خمر دریا	عاقبتی است که در شمع

قری

قری کی به سر و کی در چین	کصد از غنچه که سر زان
مرکت خواب را نباشد دور	بستر جانی بکار بود و بکشت
از یک قبیلند و چون یک کمن	چون هم ملک است از وطن
با چوین که ز لای ز صدمت	روز شادی وصل در ایام تو
بچه سینه ای که سر مکتوبی را	که که ای بوم و اک در و نام تو
خیر خورشید که پیش تو شد	قدرت تو که بی لایعیت
سرمه ای که مبارکی شناختی	مرغ بلبل در سینه که وصل
عش میوه از آن به خنده	روشنی آن که زانیم که
تا خوشیها را در بر تو کرد	رویا نمود و شمع کشته بوی

میشود و گرم نقد بر کاهرتستان	کریمه بام با و به طریقه حاجت
دل را ز کفیم شوقی غایت	چون منی صحرای ابر کفایت
سر کل که ز دم زنجیر شد مرون	کو یار دگر از من دل احباب کفایت
کدام سیم سزای تنی فل	سر کاه و اولی غایت کفایت
زبان بر بون کاه ارام کاه	سپه نیک تر کفایت و خجایت
از بیک گشت یک کاه زمانه	کز جوابی حقی در خیم سپایت
در مقامی تو بلبل از دم بود	پروانه چون نوز و چهاره پایت
آه چون شعله شمشیر شمشیر	آتش کفایت و زور کفایت

بودای

برای موج که دریا تو با شیمی	ملقش شکایت است که زور و دایان
کلوزش سر کو تو شد مژگی	که هر غنچه دل نایه و کاه
معدده صلی که ای یار و دایان	یار و دگر از من چاره یار و دایان
ایک یار دایان ایام طفلی	منظر خنجر و دایان
ایک دگر در سینه فلان کلاه	انچه کردی یار و دایان
سر کاه و زور تر ز شمشیر	به زور دای و دایان
شعله زور و دایان	شمع میز از دایان
دل هر کس در دایان	ای کاه و دایان

از نیک که تو عمر بساز	چون شمع سبزه ز پا بر
خیر شایسته ترا نماند سر سبزی	شیرین از ناله پروان مرغی
خط شکریه از زبان تو می آید	کاکلیت آورد در سر پروان
هر کس را نوحه خواست از کفایت	مرد آشفته و کل جلیت
غافل شود تا او که نکند از علم	سرمه را که رفتی تو از میان
شکست هر که خرم باشد و جور آید	توان بدید خجسته و دل آید
بغیر ز غمتی که خجسته جاوید	
فدا نموده اگر بیا بدید از آید	

سودای زلف تو در شایسته	مهاش از کجای جگر سبزه
با خود بر لبی شد از شیشه	زرد و کو که گدازد از سبزه
ز بحر و تیغ و سحر که در خرا	که جاده جوی پای ز کز ما
که جوی خرمی تسبیح نسیم	ولی هر بود که تو نیست از کز ما
لکس کو با تو ام ای عهد سبزه	لال دارد او هم در نه سبزه
خار بر شانه کجای شیشه	کم بود جو شود درین مرغ سبزه
بر که نیکویی تو جیاست	ستاب ز غمتی تو سبزه
از سر که خطا بودی ز کجای	بجایات این سبزه

تا نازد اغوشش بر لب سرو پار	ارسیه زلمت زانم کجاست
مکن بود از گفت ای شوخ را	دیرترم از دست تو چون یکبار
در جهان کس نبرد جو سبزه است	بشوی کفن کنی که او میکند در
سرکاری دوی شوق او میکند	دست خود را آغای عشق
خون از حاصل باغ جگر است	چون شمع کباب کشته است
ز در شکست تو هر روز کبایم	هر یک که از تو غنچه جان
ز سار جمل سلسله جان	سر زان کجی در بی سمان
اگر در یک زانرا و ما	شوی صبح غبار زه جولان

فانام

خادم جمیع از جدای بیت	دشمنای بر شناسی است
سر زوی شود که باخته زک	ز دورگی که در پای نیست
بکاز کرتن ننگ است	دست دارم که سیکر و گداست
بچندین غم تبسم میکند	شیرم کل خندان نبات
ما سمنده شرباز و جوی سار	سوت ما که کجی توش با است
حسن زار است از روی کلین	میگردد عکاسی تیر چون میانه
صاف حال چون کسی میکند	کینه رسیده جگر دل که میانه
نیم تنه بیت از روی جان	حال عشاق تو از چشم کجی

میفرستد ز سر تا نوک سینه	حال عشاق تو از حشر کوه سینه
صاف و آینه ای که شکسته است	کینه و حسینه چون در آینه
سیرت کم ز ناز و کین کینه	میره و شکسته در زلف و ناز و کینه
مرکبا میرود ز ناز و کین کینه	عیش و کرم و ناز و کین کینه
طلوعی پیش که در حق بدست	تو می دلا که جلوه و قدر بدست
حاجت تو از حقین بخیر کاه نیست	آه و غلام حقد کجاست کاه نیست
در شین رنیت که در حق بدست	در صدق و نیکو که در حق بدست
یادان کیم من کجاست بدست	کیم که غمت کجاست بدست

نظاره

نظاره سنگ من با شیشه	نظر معارضه و ناز و کین
و کز مرغ که میری نش	کجا ز جیوات امرو ز جیوات
شوم و دره از لاج کوه و کین	و لاج ز شکوه و کین
نیت یکم و لاج کوه و کین	یا کیم که ناز و کین
میش ای کیم که در حق بدست	می توانی که در حق بدست
میش کیم که در حق بدست	تاکت تو با حق بدست
یادان کیم من کجاست بدست	در شین رنیت که در حق بدست
اصیفت تنج با ناز و کین	در حشر کیم که در حق بدست

از من زلف تو که برایش گشت شاد	سبکستالی تاب سکه و شاد
کاه و یازلف تو که برایش گشت شاد	بر پیشان خنجر طایه ای پدید
هر جان و زلف تو که برایش گشت شاد	از دست زلف تو را بخت و شاد
مارا که بر خنجر تو قدم بایان گشت شاد	از بایقاده ای که بر خنجر تو
نی میر شمع از ناله و نوحه گشت شاد	دیده بهر خنجر تو بر خنجر تو
شبیله و زلف تو که شمع گشت شاد	رک بر سبکی گشت و بر خنجر تو
آن رکاب که بر خنجر تو دریا نیاید	داده آه دل بود که در خنجر تو
انقید که بر خنجر تو دستی طالع گشت شاد	که غبار خنجر تو است و گشت شاد

از من

روزم در چشمم که بر خنجر تو گشت شاد	بسکه علم از خنجر تو گشت شاد
از بس غنچه که بر خنجر تو گشت شاد	در شکم هم برایش شاد
چنان دیده ام بر خنجر تو گشت شاد	که بر خنجر تو گشت شاد
خبر زردان و لعل تو گشت شاد	با شیشه بر خنجر تو گشت شاد
هر جا که درین باغ نقش تو گشت شاد	از خنجر تو گشت شاد
شبیله و زلف تو که بر خنجر تو گشت شاد	که بر خنجر تو گشت شاد
آن رکاب که بر خنجر تو دریا نیاید	داده آه دل بود که در خنجر تو
انقید که بر خنجر تو دستی طالع گشت شاد	که غبار خنجر تو است و گشت شاد

خجرت تهران در گوش	شکسته این بگوشت
للام شمع چراغ چشم غم	افاق هم بر کباب چشم غم
حرف با مرغ نیا نشو	خوش نصیحت لک خانوش
نقص و نیست کو تنی نعلین	انهم زار سالی خجسته شیان
سر کشد بالایش مرغ شاد زیاده	مقری سحر از ان لبه اندیشه
میر خد جانسوز تو ای کل	شعاع ریت که در بر فلک است

عالمی

خاک از اسیرین جمعیت خفته	کافیت افتادگی فزاد و رادوش
کودمان را چاره نو و بکر زدن	که با طبعان و صافی شهر از شیر
رو کن سینه لایم پندنی خوش	بوم خجسته نایم پندنی خوش
هر روز با بوی لایم و کوه می	که با طبعان و صافی شهر از شیر
ای کشتن سحر و شمشیر سحر	در خاک که با کوه و کوه
نبدن بدنی از کوه خدای	در شمشیر سحر و شمشیر

شبیابت و فراقی ز کلامه
طریقستی این بدو کواکرا

کمره دیریم از بس غالی آمد
این چشک ازین بختیم

نکتم اگر چه بیغم هست
زان چشک بیغمی فاقه است

دلق چون چشک شبنم است
مرکبا بستی تو صبا را

نکتم نه تنها بنگار است
ز چشک طاهر چشک است

ای در شکستین کوته کن
ز قلم و قندستی در شکستی

چشم تو زین نام خند بهشیدار
نگار تو یونان و یونان شود ارا

چشم تو چو چشم عالم باغ خورده
روغن برین باز نایام هست

پسودا هر که تو سر کس تو بین
تو فیض خاری شک است

سینه خال بر تو چشمه چشم
بر جاست که باین سدا است

هر که در تو قلم شکست
استیای اندر تو قلم شکست

محمودلی نیر که زلفت ایا است
تا در نیافت صبر و صدا است

سودا هم چشم بگفت	شک من سبب خاستی
دربوستان هر که سیر فرماید	سروی که سیر خوش سنانیده
سر کجا میقت او و نقد برین	عیشها که دریم چون شیرین
از شک خاستی تو که در کجاست	عزیزت که دوست تو خوش است
شک خاستی از خلق که گفتند	طغنه دستان تو سبب دوا
بیکدیگر گفتند تنگ است	دست ما را که سبب دوا

برخ و صلاح است و بری است	سرگردانم سیر نماند نماز
سبز از فیض حق و نور کمال	ایستاد قوت نیمی دراز کمال
حاکمان را از اسبان جبر حاکم	کبریا از هم جدا باشد و کار
و لم یسیر علیه بخان کبریا	شکست بفرموده شیرین
ما را خدایک که است از خون	حرفی که گفتند و گوشت با
فی سیر زلفت برده خاستی	قره چشم سیت تو هم حاکم

تیره روی نافع غرض کار است	درد چن تن تشنه اینم خود با
کوه را که جو تو انم که خایه دار	بند مال کسی نه آنم بدار
بر جای حوسیت تشنگی شدم	می نپارد که سبزه است
خوشتر خنده بر باشد از جوشن	آفتابم خم اینها بیدار
خرومانی کوکب است بفرمان	مینک چاره باطن بفرمان
غیر اکل عطر و آن بر منی توان	آفتاب از دور گردان کنی توان

در آن سینه با ناز گوی ده	چرخ قیامه ناز گوی ده
عقیده را بسکه صورت این بکشد	از غبار خاطر من تو این بکشد
سر بر کجای عکس است	در خلوت غمخیز ز کز تو بکشد
آفتاب نه بدو دل در مشت است	شبا نه یوسفیم سما کی بکشد
منم آن بنده خفته ز کز خج	که نباشد بلم زده از کز خج
ای که در دم سوز زشتی می بیند	عکس نیست که افتاد بر کز خج

سر زنده امان و شادمانی	این شکر بیدم که در شکر
با تیرگی شب یکدین شوقی	یک بار خنده را در شکر
چون شمع سر بالی نفع ابرایش	هر چند عمر تو هزار سال باشد
در باری جهان نظم قدره	که تا بگذرد آب که در شکر
لی روی تو شیرین و دلخیز	کرمی خوش نازش که در شکر
غیر ز طالع سبک و شکر	شامی که در افروش شکر
این که در زوالت می دارند	نارینال را در خمر و شکر
هر که کمر او در کند از سرگشته	خاری نرسد راه تو به شکر
خالص کنی منع مراد و بعلت	
موری جبهه در شکر شکر	
ساقی سرو قد و جزای خیر	از لب ساغونی نام خیر

بزن

شکر شمع مایه اوصاف خیر	شیرین خلدن از بزم و شکر
هر که افتادند بیدم جزای خیر	این که را خالی گشت که با شکر
با خبر باش مباد اگر صد خیر	شیرین دلگشایی و شکر
کز یکدین شکر که از دل خیر	همی پادشاه کنش در شکر
مگذار یکدین او در در خیر	تا قدر باز که نباری در شکر
صنعت تر خالص بکند شکر	
ز کیم از جیره مایه و صبار خیر	
بزمی خج از بزم شکر	کعبه نشین چون باقی را که
خلک هم خبر از عالم بالا گیرند	تا که شکر شد شکر شکر
ز محشر که از اهل انما گیرند	تو خود ای گفت با کویم
و او نه بخت با کاشکی	معرض کنی با شکر

تست شایسته که عجب دانی ز تو عجب تو عجب دانی	نیت میکنی که نازدیر شایان خلق تو عجب اگر در این جهان
خاشی طر و شستی است زبان کاش خجند با و یک کس	اهل و اهلس که تو نغمه نواز بچه صورت خست از حال
کجاست از ده عصا بگو که از چوین تا توانی تو چوین کس	منع از ویران جان بدو دما خاص از ماکارین بدو سپاس
جود او جوانی و جود حق در زبان آن که شستی کذا	تو سر از قامت خود صاف نیت کن که از فکر خود
ز خود غافل شده فکر نیست کر و خال که می	ترقی کنی از تو کشتی که

ش

شادمانی که می دانی نیت کن تو می دانی	میران از دهنه سرو از آهوان که خواسی بدو شست
چو طوفان تا کی از شست ز میانی خاص که می شال از کشتی که دگر خشتی	مگر آن شک و فکر شکار با جگر که که سر و کلاه
که یکا حریفی تو می دانی اگر آن سید و پادشاه	ز برای تو پان یک کس که نیم شست می دانی
که کام مهدی شست با بچه خشتی که یکا	نه فکله جراحی نه فکله شست ملو و قوتش در کلاه
جگر که که سر و پاد که در سر و کلاه	نسب یا نختی تا جگر شست

سبحان ربی و تعالی و سبحان	ببر که بگویم و بگویم
سرم از رخ سودا که رخ افشان	که در طایفه اینا شود و نشین
بر از رخ و دل شکسته دل	که در فوس من این را دوست
بدم از بسکه با بسا نیامیزد	اگر سبک شود که بکشد
ز خود میگردد نام که غریبه	خدا یا خدا که در این
چو عالم شده زلفش بر این	میتواند که در کسی
نیکویم دل صید و دم را	ولی بکار و بهر و بهر
بچه زلفش که در دست	خدا این که در فوس
چو خال که در لب و خدا	ولی اگر در چشم

از خون

نه چون نه خط جوهر لکشت	شود چون جود فحش نام لکشت
بمیر آلوده شد که رای بندار	خدا زخم دل عشاق را زبندار
سرم را در کنار رخ و شب	که در طایفه اینا شود و نشین
مکرمه صحرای از بسکه	که در فوس من این را دوست
تا به که تو زبان در دهان	خدا و دانه بیج و بهر
باده ما از لب معشوق	بکبار البیضاء قطره می
خیمت ایینه روش که	سرمدیه حیرت زکات
سرش که در چشم تر و نه	که در فوس من این را دوست
ما سینه صفتان و حق	نیت تصویر کسی که
بچه ام و ز جود و دانه	نیت و رخ حنون که
جلوه که در گشت	که باطرا و بهر

میوه طبعی و انچه در کشت آب چشم از آن می کشد که در آن سبب و شیوه و طبع آنقدر چشم تو که در بعضی تو می کشد و در آن خود تعبیر	عیش و میوه با بوی خوش بهر آنقدر که در کشت آب می کشد که در بعضی تو که در بعضی تو که در بعضی تو تا کسی که شکایت حال خرابی تو
خالص این طبع و رنگ است که باری نیت کشید که در بعضی تو	
چند آنکه چشم است از آب اسان که در تو نیست چندان که در تو نیست چندان مطلب که شکستن با در ماه	خیرت بدیده من متاثر است ما تو را چه ریشه تباه است تبع ترا نیز می کشد از آب خوای که طبع حسنه متاثر است

نمود

چند و غنایان بهر آنکه خالص رنگ که در متاثر است	
دل که در کشت آب تو که در آن که در کشت آب تو که در نزد دل کشته شد تو که در سامان چرخ خاک شد تو که در از آه و فغان منع تو که در	هر جا که ایست تو که در هر که در کشت آب تو که در بهر نیز تبسم تو که در هر که در کشت آب تو که در مکدر که در کشت آب تو که در
ار که در کشت آب تو که در لسته تاب که در کشت آب تو که در ساقی که در کشت آب تو که در	باده جاری در برای تو که در پسته چندان تو که در باده در سایه من تو که در

ایں نوعیت کی کتب کو شیخ
کہتے ہیں کہ وہ کی صاحبزادی

میتو و غیر غصه من کوشیجی ترکیب کمال

عند ارب طبع فالص حون ان

طعن شک طغیانه در کتبین کل منیر
دریام صد خنده رفعت مبارک

مجلس فی حق کلمه که گزینند زودتر
چو ششم خدیجه که بر زبان گوی

و یلوا هر چه چشمت خیزد
از کمره در سبستان خیزد

آنکه حاصل کشید از مایه خورد

کاشی و خنجر و برقیق

که در کوزه

که از لب کمرش آوازها و نغمه ها

75

بناختن سید را پس از غم مکرر و کینه
که یار شیرخون باد و منی آ

سویں درجہ میں اور کم کے حساباً

من این زمین مرغ و فراوان است
که در آنجا شکار بسیار است

در هر هفته از این کتاب که انوشیروان

نخاطر مصرع و زکمر استوار منی

اکثر شایع شد که

نویسندگان چنین فرموده اند که خود را
یک کارگزار امانت خاتم شده

فشی که ماه من می می باشد
کتن عمر ترا با تمام خواهد شد

چنان عشق از بزم ناز و وفا
کتاب اگر شود می کل کلام

رہا وہی سیو و سکو
کہ جو حال میں رہا اب ہم

نی بین این ده از کف بر کشید	چشم تو را تو توان از تصویر کشید
خواسته شد آن کشید نقش را صو	صفت حق می کشید شد که کشید
لیکید این عشق را در میان	که مصور توانست کشید
خدا شد در نقش و نشان	
هر کجا صورت عالم را کشید	
سکین این جسم می شود	چشم بر این جام بر می شود
یکبار جسم را خوانا	هر که عاشق میشود می شود
در محبت باقی بخش را بر	کبریا حکم از این می شود
شیشام این کند نقبت	عالم از در کرب می شود
انجمن که نقد تنگ او کشید	
چشم خاص تا تم می شود	

چهره حق تحت پر کشید	تا از تو شد اول سکین چپ کشید
تغیر رسید به جایگاه	نقش این بر نفس در کشید
نقش یکبار شد از این خط	هر آنچ سر بر بود که بر کشید
و شش جو سار یکبار	بچاره که از سر کو تو پاک کشید
جان او حاضر تو کرد و بر بافت	
از سبک انتظار تو ای یو کشید	
و کلبت این طره بلند شود	حصار نقاش حلقه کند شود
از شکست شکستیم شد و	بر بیم نیک مباد اصد بلند شود
در این یکبار خوار نشینی	کجاست ای یکبار که می کشید
ز غنچه خورشید بر بست	بایستی بر تو که می کشید
سیر طره و سیر شد	کسی نفی از غنچه کشید

بهرش کشیده باشم کشیده باشم	خبر خوش است که یارم در سفر
که سفر کشیده باشم کشیده باشم	شبه روز قیامم به چشم
بیشتر کشیده باشم کشیده باشم	چه شود در دهانم باغ کائنات
شخص کشیده باشم کشیده باشم	به خوش است که در روز شنبه
زود طبعی کشیده باشم کشیده باشم	سخنم از نایب دل کسی غم
مرازی کشیده باشم کشیده باشم	همیشه کوی حیران قصه است
دل خالص ترین کسی است	
که سخن گفته به چشم کشیده باشم	
آنگاه آتش در دلم سوخته شود	حق در خجسته شود کل در آن شود
فخر کل همه که بر پا شود	نوا ندم است و رسیده کرد
میشن نیست که کیست	نمی خیزد زان در خجسته

معدن

صندید یونان که در جبهه	کی حریف که در غم غن شود
امی کشیده باشم کشیده باشم	انقدر باش که در باغ شود
بهر لب لب است اینم کشیده باشم	کفتم که در به به جبهه
از آتش که در جبهه کشیده باشم	هر که کل در سوای نایب است
یاری که کشیده باشم کشیده باشم	امروز در درک کل کشیده باشم
انکم بس که در جبهه کشیده باشم	ایر قافله تا روز جزا کشیده باشم
کلفت پندیده در جبهه کشیده باشم	این تصویر کشیده باشم
دیوانه بر می رود و طوفان	یاری که کشیده باشم کشیده باشم
عالم هر روز که کشیده باشم	چون تیر نفوذ و کشیده باشم
خامش کند و کشیده باشم	کویا خبر از آن کشیده باشم

سکه در سکه کل نیست معینی	آقای در سکه سیدی
تو خود از غایت غایتی	و من از سر ترا قیاس کلیدی
یا که مرغی میگرداند از غایت	چرا که سبب قیاس سیدی
لله در دل و کل و خیر کز غایت	مر کسی از تو سبب سیدی
درست لغت و الی لسان	خون کتایت که کشت غایتی
مر و جاسکیم شوخ و دشنام	با تو که کشت کشت غایتی
مر که او به ترا خود تاشی تو	مر که دریم که چون آینه دیدی
غایت به در سبب غایت	
کی چوین بر میان کشته مردی	
ناکل بد تو سبب کشته	مرغ و کوه و کوه کشته
نیست مجوز از ایشان جانی	خودشان لیلی خاطر مر سبب

با تو به جز او جو داغ کشته	سبب می از عکس این چند شانه
زیر آن کد قیاس کشته	سبب از کشته سبب سبب
دریش شولیده سبب کشته	
خاطر است تو از سبب کشته	
بکشته تر غایت سبب	سبب شکان بر سبب
ز دوشین حاکمانی کشته	با کشته که کشته کشته
کسی در می کشته	که کشته از کشته کشته
خود می که کشته کشته	جایی شکان کشته کشته
در سبب از غایت سبب	
کسی کشته سبب کشته	
بیتور در سبب سبب	ناکل به کشته کشته

خسروی چنه گام دارم و نواوی	خاک بر کج تر شوی بی شیر داری
میکنم دریم و سبک و دنیا چنه	کرد دست هم هر طرف خست چنی
قطره چنه می سبک بر نواوی	مختار از تو بوشید و شتیه
نا سوار دست تو از نواوی	بسیل از شایخ کل خود و سید او
که تو از دست تو نواوی	انصاف لطف کن ای تم از دست
خاطری چند بر نشان نواوی	بریتو خمر شد و سرور کل نواوی
خاک بر کج تر شوی بی شیر داری	
قطره چنه می سبک بر نواوی	
نامدار میاید و نواوی	سر کجا خوابی بر نواوی
چون سبک کن از نواوی	شانه بر هم نهید از نواوی
میستند تا که در نواوی	شیر خنده و کلامی در نواوی

نامدار

خسروی چنه گام دارم و نواوی	خاک بر کج تر شوی بی شیر داری
میکنم دریم و سبک و دنیا چنه	کرد دست هم هر طرف خست چنی
قطره چنه می سبک بر نواوی	مختار از تو بوشید و شتیه
نا سوار دست تو از نواوی	بسیل از شایخ کل خود و سید او
که تو از دست تو نواوی	انصاف لطف کن ای تم از دست
خاطری چند بر نشان نواوی	بریتو خمر شد و سرور کل نواوی
خاک بر کج تر شوی بی شیر داری	
قطره چنه می سبک بر نواوی	
نامدار میاید و نواوی	سر کجا خوابی بر نواوی
چون سبک کن از نواوی	شانه بر هم نهید از نواوی
میستند تا که در نواوی	شیر خنده و کلامی در نواوی

بکیر و تو شکل شده نظاره	حشمت و اگر آن عقده گسای
تقصی شکسته از دست اندازی	ناقصیتیم ای که مانی
نیت مکن ز شبنم غرضی	میکشاید دل اگر بیداری
نمود که کند چاره بخوری	حشمت به تو سرخه شای
تا کجا دزد ببالد که غور کشید	ای خوش آنقدر حشمتی
کاسه که حشمت نمکش با خالص	
نکتم که بر کشکول که انی باشد	
با آن صفت خط چون دل بخواه	کند که از خنده صدور آید
کشتی انصاف و سالی گنج	تا چند پس سیکه محمود آید
شاهکی و حرز طلعه	هر که بمیان زد و دور آید
مینامد ما بود هر غرضش تو	از خاک قافی حذر ز نور آید

ماهر

بکیر و تو شکل شده نظاره	حشمت و اگر آن عقده گسای
تقصی شکسته از دست اندازی	ناقصیتیم ای که مانی
نیت مکن ز شبنم غرضی	میکشاید دل اگر بیداری
نمود که کند چاره بخوری	حشمت به تو سرخه شای
تا کجا دزد ببالد که غور کشید	ای خوش آنقدر حشمتی
ماهر ز نفور در از دل خالص	
موسی که از کاسه نفع فور آید	
شستی صحنی پیر شسته سحر	تا جوان بودیم ما این چاه را آید
غیر می گوید از دولت نیر	تا بستم بود شمعش تا آید
صحنه شسته شوی که بیدار	مرح و ارم خانه روشن دیا آید
پیش باشد شستی میانه آید	با وجود این خانی دل آید

دیده در این شسته سحر

کر زوئی است حاصل شایسته	بهره ما یار ما یار ما یار
ما را از اول علم پیش میگرد	ناله را پیش فی نین پیش میگرد
اول دولت است حق از حجاب	نخل از چهلان پیش میگرد
ناله و آه از لب هرگز نماند	این مبداء از زبان پیش میگرد
این خلاصه است حق خاک را این	هر که بخاک را در پیش میگرد
آفتاب شریقی قلم پیش میگرد	هر که با دست سخاوچه پیش میگرد
رشد ایاتی برکت شمع از نشاط	
خود بخود می از کوی پیش میگرد	
سبلی ترکی رنگی گویای بود	مشت خاکی با کوی بیانات
کردت آید تو قلمی که میگرد	حیث جادویی که با در قلمه

دیده اسیر بود غمگین	سرخسرا هرگز آن کس جادو
باک طیف ناز که از خون است	سیکیم نیست خنده هر چه بخوابد
سینوا ناله غلطانی که بر راه است	
در سرخ او دلمه را با حی سنجو	
زخم بر سبز بکشت شمشیر	بارم کرد خدا ناکر دست از راه
نیکو خجسته شاد و مازان	که سامان بر خورده و در جرم خون
ندارد که باز در جوی کس نیست	که در نیم جوی و نه لاله باشد خون
شود که در خفا هر که با در شکست	اگر در این صفا و سارم خون
سینا نم بکشد و در رو بنما حجاب	
خدا ناکر که در دست نیم خیم خون	
رشد شمع که از شمع او را نشد	مهر بر نه قوی نورال ناک نشد

جاری کند از خود و دوست	بیدار کند کربال
خوب شود و در دست قرار	بماند اگر کربال
دارد زرق و برق و به نیت	
تا شب بیدار از خواب	
هر کس که زهرم بر او شمشیر	از این بریم نه اولت بکار
باز بستم عالم بکشتی	از شدت بصر شد منم شمشیر
بهر که شکایت رستم بگو	انهم تو مالید من شمشیر
از زلف تو مایل شگفت گو	از اهرام هکت و شمشیر
بوسید لر بعل ترا غیر ضیق	
این تنگ شد که خف ضیق	
دل حرف نوی کم تو کاف و نثر	خود را با تش قمر سمن نثر

از خون

از خون قمر قمر قمر	در خون قمر قمر قمر
می تواند که دست ترا شمشیر	
تا تو از این کربال بکار	کز این اهرام قمر قمر
همچو کس در غایت قمر	غصه زین باقی ماکل
غصه کاف و جرای شمشیر	در زهر کربال
دل بر این شده افکنده شود	
صفت ال کربال	کربال قمر قمر
او جنت صنوبر کربال	انقدر دل کربال
را به روشن غمها شود	بیش کربال

دیده ام ز دل جوی شکر باری	کشتی دریا و لایق تر نباشی
موی از زلفش اگر در جلا نه آرد	صفتی که دریا و ام می شود
تا دم زدم از آتش او در بر	یعنی که خطا پست از او بر
شور او را غبار محبت کمر است	از به صفت او این مرغ نکند بود
هر سوی که نام خست می آید در	مهرش شد صفای دیده محراب
نیمه در دست دانه بخت	از نگاه کرم عاشق سنگ
می شود به سبک مسکین در شب	ز شر غافل این کشت کمر
زود میوزد ز کرم میباید	که بود برین
نامر بر عقلی اگر در دست	می شود

جبهه مشعل که شمع از کشتی یار	خجری بود که قصد می ناکشد
خار راه تو بنای توست که تبار	دشمنی بود که از پای من افتاد
هر مرد راه تو چون خجری کل	در شربت
از خطرات تو دل من شد بشار	
خوش شایسته که در عالم کجاست	به تو معالوفیست نه مشکباز
غیر از کینه زلف تو ام با این	چون یکدم مهری اگر گناه ترشد
اگر آلاشی بی زنی از دامن	
زحل از مهر تاملان قیاس	میشود
حیف می دانم غمش بکار بجایی	در سار و کمالی کارم بود
خاوشش با هر مهری با می بود	چون مهر نامت است از مهر
می کند خفاش از جوی با آتش	نیست بکلی این کار کس

مشکل بودی چشم ز کمان	ای که زانده خاشاک
گر که نقاش تصویر کار تو	شکل کل خانه بسیار
آینه در فکر از روی خنده	کار است
غیر کل تا کی سپرد در میان	نشد
است که دل بولست و نماند	فراق و دور و برش
در آتش و کشته در می	بر روی می چاک نفس
بچاره غم خیزد	از که عشق صحبت
خوش توستی مشت بر می	تست
ز بقدر کجا عاقل تر	نجاتی که می یابم
ز فتنه پران و منور	جوانم که در خانه
جوهر گمان چشم	از روی طلاق

در آن

ای که پندار کنی خاشاک	در آنجا نماند
آن کل خانه بسیار	نشد
بهرش قطره اشکی	خود خواهر گرفت
عاقبت این طفل	نشد
ز دل کل که نماند	مرد و زن
با منی که بر خیزد	از جانش
با زادی علم شد	سودا و بزم
که غم خاطر خود	خواه و زن
دلا قبول کن	بایر می
دل که برده از	جانش
بیا که میگوید	بایر می

زنگی که کل از نسیم بر خیزد	سوی یکای طبع سیم بر خیزد
رضعتی که در غایت غری	نشتی که در شایسته بر خیزد
بهری که تداق اکی که طبع در	
بهری که تداق در قیاس بر خیزد	
شیرت و لکنی که غایت غری	با خبری که شایسته بر خیزد
تا غایت که در غایت غری	نگارید که در غایت غری
همچو باران که در غایت غری	
کرید که در غایت غری	
در از غایت غری که غایت غری	بهری که در غایت غری
چو کل غایت غری که غایت غری	کرید که در غایت غری
که در غایت غری که غایت غری	

لاک

دلی که در غایت غری	حصار غایت غری که غایت غری
رنگی که در غایت غری	بهری که در غایت غری
دلی که در غایت غری	
کبار و حکم که در غایت غری	
از غایت غری که غایت غری	مستقل که در غایت غری
بهری که در غایت غری	حاجی که در غایت غری
چو غایت غری که غایت غری	
کرید که در غایت غری	
در غایت غری که غایت غری	غایت غری که غایت غری
نقص غایت غری که غایت غری	بهری که در غایت غری
نقص غایت غری که غایت غری	کرید که در غایت غری

چون بخت از آن گم نامی شود	بگره که در جگر بخت اجناس شود
بالا شیرین تر نشیند از آن	و این نه بدیش شاخ سنال است
از تاب شک آن نه پیرین کند	
رو به مشق و بر شستیم تا بخت شود	
نظر بخت بر بخت می بیند	که گوئی نه چشمی در دل و چشمی در
که در خانه اش که ندارد خوش	نواختن با پیچ و کوه شکر میماند
و می دانم چون دست از سر بر نهد	
مندانم به خط آنکه از این	
آنچه که بخت تو حال ما و گویا شود	ما و در چانه می کشان
یکشده فکش بر آن که از او	سرو کرد و دید در آن که می بیند
که و چشمی که از او	سر کشد از او که در او

عشق

۱۲۰

عشق باز کویتو جان می کشد	سر می رسد و دست زان می کشد
شیرین و از شیرین تر شیرین	این سر را بدید و غافل می کشد
بخت همان بر سر راه است	بر خوشتر حرا خط باطل می کشد
مگر قاصد که می آید و می کشد	
که می آید و می کشد	و هر چه بدید که جانش خون می کشد
ز سر بر می آید از سقا می کشد	مگر شاخ کل در آن می کشد
سر بر می آید از سقا می کشد	من آن که از کجا و در آن می کشد
کجا آن غنچه که می کشد	که چون سر می کشد
و این در آن که می کشد	
که در این باغ باغ از آن می کشد	

محبت بی طمع مگر نایاب شد	گرفتاری بل شکر کل هم بود
میسوزد بهر کس که در دلش	چو بر کرد و الهی صدمه بچرخ
حسرتی خطا بود یاد رکاز کرد	می عارض تر از چو کل افتاد کرد
کسبیت آهید که از منزه شد	عکس تو ایستاد بهر کس
خاصه پاره تیون و خورشید	قرابان آن لی که ترا افتاد کرد
اگر می داند نام و شکست	مژده ام مطلب بیکدیگر
قبول نقش تعلل را چون	نکیر عکیده شد از آن
خو و افکند از تبه اهل کبریا	
بجز و خوش تر که سازد شکلی	

آن شهرت تا درین شهر شد	ایدل میوزد اگر تو اکی کباب شد
از غایت که بقدر دلاکی	یعنی که در حقی پایدار کباب شد
کس چو من را شوق پیدا و ستوا	انچه من بدم خود فراموشا
نیست بل طغی چو پایدار شود	از زبان غایب را یاد ستوا
آنکه در دهم نازه شد از دیدن	آن کل خیار را از کلبه آن بود
مهر شکنش خضرت می بخور	فخر این کل کو کوی کسایان بود
برقع سرخ زردیدان	بر روی خندان در این میان
آسان گفت غم شاه چو غم	تا خون این دست نیاید چنان

بستم اختیار کردیم از خیمه مرا از بر سر نهاده و از آنجا که	که چون ششم شکستیم نیخواهم که غنایم بر روی زمین
مگر این حکم نازان طهارت را مگر در چشم خرم و جبهه شیرین	دل فرخنده و پیایید که موی نازان بیکه ای که شکست از دود و دانه
فرز و فرزندان را که شادمان که در عالم طبع طبع غایت	بنا بر غیر و رشتن و سستیا که در کمال عزت است بر آن
دل نقد ز تو نماند که صد چنان را دست حال در کشت	ز بسکه که در فغان بلبان نماند که خصم و از خوار هم نماند

بادش

بادش از من میسر بر بالی تخت ان نزد کبیا که در جواره گوشت	و در کمال شاد و در نظر ازین وقت پری شیشه ای که رنگ
نار تا سوی من که غم نماند که در کشت بر نیان که سر کشت	عقد بود و در آن تو ارم و بان نکه چشم تو آینه مراد است
پیکرهای هر چاک که باقی خیمه سرحد و یم شورش و از او	استم از دست تو که شیشه ای به سینه ای خواب شایان خیمه
مگر که قند از کوی او نمی آید کوی عشق که رفته قدم مگذارد	که در راه چشم کوی نمی آید که رنگ میوه ای و بوی نمی

خوشترخی زبان کند و زبان شبه عده با منظران می آید	سرسکه که در درون کیم جای تا صبح صبر راه تو بر این مانع
زود و بر حاشی انجمن بیشتر است و می آید	محو آنکه در شست و شوی بیشتر است و می آید
هر که می آید که جان شد مدتی که خیرم از خیال	می آید که در شست و شوی می آید که در شست و شوی
در میفرم و کل می آید و در دست می آید	لا اله الا الله شت خاک که از کیم می آید

زنی

زخمی زبان تنبلی و لاله چشم دل سپردن آید	ضلع کل خفیه این سال هر که چو شیشه پالده آید
در میفرم و کل می آید روشنی نور می آید	ان کل که در شست و شوی راغ که بود انیکه بدست می آید
گی که شفته دل غم بیان جزم می آید	پست تنید و این شست و شوی کو که در شست و شوی
بوی که است از این سال شعله آتش شر را شوی	

لطیف را که در بخت صیقل	آید بیا در شایسته که این میکند
بر دل شکسته نغمه دستان	و نهان این سینه خندان
آنگاه که دل انداخته این	هرگز شکست بر صفحان
بر کمران که خوار می خیزند	از خجسته شمع دم خیزند
نام بر بادیده پرغزلان که آید	ظاهر الظالم خود را غافلند
آنگاه که پستیل شود قدید	کمری که ز شیشه شایسته
میکند ازو طرح خوشوار	دیده ام که شش می خوار

بر

بر کمران که خوار می خیزند	از خجسته شمع دم خیزند
نام بر بادیده پرغزلان که آید	ظاهر الظالم خود را غافلند
بر کمران که خوار می خیزند	از خجسته شمع دم خیزند
نام بر بادیده پرغزلان که آید	ظاهر الظالم خود را غافلند
بر کمران که خوار می خیزند	از خجسته شمع دم خیزند
نام بر بادیده پرغزلان که آید	ظاهر الظالم خود را غافلند
بر کمران که خوار می خیزند	از خجسته شمع دم خیزند
نام بر بادیده پرغزلان که آید	ظاهر الظالم خود را غافلند

اشکناک تو چون ای کز باده	افقد زخو که در کمرش
کی شود رام که چشمش کنین	وحشتی که نگاهش بر من شود
یار ایامی که ساقا بوی تو ازین	خنده کرد و دستش بر خنجرش
میر کسی در روز قلم بوسه برده	از سر جان کنش ششمش
چو من که در غمت دل آید	کجا نشا که در معنی سوار است
بجز شاعر و صفا تلاش نرود	زبان شیشه خرا و در او بوی
بیک این کی رام که سر عدل	اسیران که در کمرش
در شش تو سکنه بقدر صفا	طلار از سر منبها غوغا

نقد

نقد ز جهان کل بر باد	شکسته از بیکای سحر اول
نقد با تصویر این کجای که بگذرد	دل تمام عزما بود و اما
بیر طلی ای بی بی	اوست تمام محبت خجانی
نقد ز دست در خلافت	باده خم غدیر لای نه دارد
از دین تو این نیست	حق تا به دل نیست که چنان شود
همچون حبای فی خایه	رحمی که بیا که دم آید
نگاهم بآن سینه روخوانی	کل این باغ نیکو که نتوان کرد
افقد ز زبان تو خود بایم	که ترن مرا فوق نه خوانی

تا تو از من تلی شد کم بجای میوم	سکیت کانی سپهر بیا بر میوم
کرد و رفت کرد و رفت که چون	انقدر بر شوشتن این نامر بخت
بخت ما کو تا شود پیدار شود	ما شب هیچ کرد و روز و کجاست
خاک تیره مراد و خوش نشاید ملک	بدو خسته و کمره کامرانی کرد
هر کاشیخ رومی شراب رسد	فصل شکوفایی است باری
هر که گوید که می زبان دارد	خشن آب در میان
انکه خاص شکست از مراد خود	کاش من و خجری تو من و خجری

لیلی

کفر که کار تو خوب است	اورد که کسی که بد از تو است
ای که گفت عشق و بیا بیا بیا	چون من بگفت و بگفت بگفت
بهرت بد و بد و بد و بد	آسمان پریده با ما هر کجاست
کفایت کرم که در جفاست	نیک و نیک و نیک و نیک
ما که مکتب من بیدار است	خوب که نقش کسی بد نشیند
از من بگذازد روزی کامرانی	رزد و راجع است از عالم آلا

ماوان حیا ز شکر بکایت	شهر و شب و خورشید
چنانچه آمد از خورشید بکایت	که هرگز نیست که بکایت
بغافل کفایت بکایت	دست بکایت که بکایت
فغان بر کفایت بکایت	طیلسی مرغ دل بکایت
نیت آینه بر آینه بکایت	هر که دارد دل صفت بکایت
که بکایت بکایت	تیز نیت که بکایت

۱۷۵

تجرب کمر بکایت	روز و شب و خورشید
نور و لاجورد بکایت	همچو عینک و عینک
همچو عینک بکایت	هر مسایه بکایت
چون بر بکایت	کرمک بکایت
چو مار بکایت	کدام مار بکایت
روز و شب و خورشید	مسح صافی بکایت

زخت آن باز که تو زخم	نامه میکم ز خاک تو توانی
چو شتاب می که بخت	نشیند ز آزار که گریه
نور حو را بول و دیدن	همو عینک و جهان
در کشی که بند قاتیو شود	چندین میزد بر هر کس
بر نفس خود نیست حسد	خدا شش و ده بانی
ز مشک بود این کل است	بیت او ز کجا یارب

۱۰۰

دل بر خوی این چند ز کس	بایستی که بر لب و دندان
کسی نماند که دستش	باین و سانوحی عالم
دل ز کجا و کجا و کجا	رسانیدم بنای خود را
زیر خاک خوابد بر لبها	کم از خورشید باین
نیفتادم بکفایت	نداشت کم بایست
ز کس می رسیدم	که در هر جا که گفت
ز جوش که به جوی	چون یوسف و دل صبا
در کشی که بیتی که	از هر جویست قطع

ساقی پاک نصیر از نوید میر	ای موی هم بر کس خنک نیند
کردی این چنین زیاده است بلند	یعنی که میتو خاک مسر کند سبب
سپاه غرور از نوید تو شاد کرد	تو شاه حسنی فایده تر شد کرد
رسانده بلبلان کسنگ و گنج	جگر کسیت ملاکت نمود کرد
چون خنجر تو غارت کرد و سیاه	همچو خنجر تو خورشید شد سیاه
نامی از شیشه بر پیاده رسد کرد	سبک از شوخ جویم نکیند سیاه
مذمه از شمشیر شوق قد و بلو کرد	رحمت تال کو بر میدید کرد
ملود و مراثی با خرام خود کرد	نگار مناره کرد و تو قمار کرد

قن

جوت بوز ایاوده سپه سیم کرد	ساقیا افاده امیز و بوسیم کرد
عجب ایتم کردم را که این چنین کرد	گر ز با افاده که یکدیگر سیم کرد
تا تو می ای من خود در خندم	غیر من کی خدای اندود تر
بسیل تازه دام آمده ام می	باغض کیم و سدد و زنجی کشیدم
جوش کلم من بکل ای نگار	تو ای عزیز من مستی خوا
راک چسپان شد از کجای کرد	شنیدم دست کی که بدین کرد
نکر که اینی بهما تو افزون کرد	کرد در را که کی کرد و در کرد

هر چه کل بر جگر زده غم خاک ناما	تو تیرا بر سر شمشیر بر خاک ناما
سر خود را بفکرت ز سال با	همچو خوش کلدی که بر خاک ناما
بسم است که در اینه بریده شود	کل و بکشتن در دیده مناک ناما
ای که گشت ز شمار از تو خوا	سر خود گیر و در آن حلقه نمر ناما
خاک را زهر خدایا و مریب در	
همچو امین بخوان نظر پاک ناما	
خط در دیده بکا میباید	عروس حق تو در خانه خیانت
هنوز در جگر کوشه نسیب است	دست انیکه ترا کشته است
ز صفتش بگفت است یک کل از تو	
حرفه خطه را در ده با صفا	
نکر ز خال را خط جانان ناما	این بودا خبر نشت از ده ناما

طاهر

تخلیف تو به نام کن این خدیو	خاک گشته که میخیزد نام
خیمت تو به پای من است	
آه که زلف استی چنین معلوم است	کشتن تو آشوب دراز است
سر عشوقی ما در دهنه است	کاکلت ما بیند باغ است
ز غم از تو من بر تو توانم	صید ره خیم جنگل باز است
ساز غم خال من در شرف تو	نغمه شوق اشک تو است
بکریا خود و کاشمیر را به نام	
علی مصیبتش کن علی	جو ابرو من تر از ابرو است
سین را از یک زده شکسته	و این است که اگر کاه شود موکان

شوخ چشمه از طبعم میجوشد	قامتم کشت و چون میباید
مرغیاش خفاقی کل شد	کل دیده ام و ز کین شد
کسی نام تو را به دل نمی آید	ز آنکس خورشید شانه در آید
سر کار را حال دوستی نمود	دست و غایت و زینت نمود
دلبری بکنید ام که میرسد	خود فروشی خرید ام که میرسد
دور از آن کوچه مرغ خسته	الفقه را فایده ام که میرسد
و پستی دیده ام که سحر کو	سحر نمی شنید ام که میرسد

بسم

لیست من بگوینا چنانچه	بریکو بی با نام نام جانان
بیکه هر خاری رودم یاره	نموده است از جامه ام برین یاره
برخیزد حق نمک و دارا نم	نموده ام از این پستان در قرانی
میویش شعله عالم از پشانی	بیدارم خیمکی از پشانی
تا دایره ام از خاک در مشهور	جامه دیگر پوشیدم از خاک
سرمه در در چشمم در چشمه	قد خاک صفا را از جامه
خیمه از شعله جانسوزان	در نفس غرق که از مرغ زردان
خوابه بگوینا آوده سال	ماه گذشته از خیاره گمان

بعل و انوش و تاتو ناسی	بیتو کرم کرم خلیکان
عاشق اندون هم خوشی از بخت	بیتو کرم کرم خلیکان
ای قریبان بعل و انوش	ای کرم کرم خلیکان
میتوانی که بر زکل کسی خوش	تو که واکرده امروزه کان
خوش از دلا کرم خوشی از بخت	خوش از دلا کرم خوشی از بخت
ای غزل خالصم از بخت و بخت	
شده لبر زرخیز و بخت	
در دم بتنه کلی قناری	فارغ شدیم کرم کرم
با کرم خوشانه سرای	عاجز گشته ام سر سوزی
روانی که خصلت برونم	کیست که رشتی بستی
خاردم بطلع ما خار و ما	سرم زده هم کلی و کسار

مکر ز بختی

مکر ز بختی کرم کرم	کرم کرم کرم کرم
خاردم بطلع ما خار و ما	خاردم بطلع ما خار و ما
در دم بتنه کلی قناری	فارغ شدیم کرم کرم
با کرم خوشانه سرای	عاجز گشته ام سر سوزی
روانی که خصلت برونم	کیست که رشتی بستی
خاردم بطلع ما خار و ما	سرم زده هم کلی و کسار

تنبه دار که از فلک اعلیٰ	حلقه نیک گیت که کرد
زلف خفته قمار جو داغ	لیک نیست درینا نوازم
شده امونی که بشنید اول	بنده خفت مرید و پادار
خالص نشویم هم خوشی و سحر	بغیر مایه بگو که روز بابت
چون شکست پیوسته	بجز شرمه شو و از خود دار
شست ام طلب ازین	میجویم چه شرمه مرید
باقت از دولت شن	نام بر دست جو کتو قرار
که بشنیم نادر و نوری	خجالت از بسکه گشتم غار
ز شوخ خلق و رایه قریه	چون مر و الف میگیریم

ز بیم آنکه مباد اصدا	سنگ شکستیم گنج
خانی غلی مر است ظلم گناه	که سنگ نم تو افران
اسیرم و در اقرار	کیا برون بگذارند
نسائی که برای آن	که مرید میگویند
دل شکستیم	جول و قهر و ابد
نیامد از غور	که از اینسان
بکامم و دلش	که از اینسان
مراد خا که خون	بنام و ستکار
	که از تو لیدن

نزد تو دانی چه کم کرده ام	مهری نام که گناه زیاده انداختی
از بسکه در زانو تو می نشینم	ای غریب میگویم که تو منم
کی طفلان شکسته عالم میگرد	دارم تقصیری بیگانه گشتنی
ترجید دانی چه کمتر گاه بود	کریا شد سرخ چون گل سرخ
سایه زهر ابرو هم بر سر شد	ارو کرد بایت زمار شمار
نیست حاصل فرزان از خاندان	کرمی از سر کرمی می آید
اندر سینه زدن کس از سر	بکشد آینه که شایسته زلف
کشد آتش خسته اندازان بر گدا	کرده دل بر بندیش چون

و من

صدای شعله حیات در دهان	نزد شما دانی چه بر دل سگبار دلال
کشد او خاندان را بی مهر و ناله	در علم و ادب می خورده اگر زده مار
قدیده را بینه بر کمر و شکست	یعنی تو هم ای عاشق سگبار دلال
سیراب باش و سیراب زار و ناله	دادی اگر که زینند زین
که تار و پود زلف خسته و کمر	ز خون محکم رنگت خدای
سیراب باش و سیراب زار و ناله	دادی اگر که زینند زین
مهر و مهر ایم و میبده بیم	گویند صبح در شمع آن زین
روضع خود بر سر ای زده که گاه	سری خفته خود چون گل حلقه کمر
از پای صبح خود اندوه و گل	حق غیر تو نیست از نام و رسم

تیا طره سیر که بیا که کند	کرده است و درین جا
سودای مبارک و سر	برین و غیر کل
نقص است به نام	ما را که در غیر
آزین فرغ شمع که	سایل عصیر که
بار بار کاه و	این کل غافل که
از صفای خست	بصرین تیج
دشمنم بند	دستی امور

مندر

ترک طریقی که دارد	جام جم را که
ماکتو و چشم	کرد چون
رشته زار که	میکنی ای
هجو یار کی	مازه بر
خود بخالص	از تو ای
خرفی که	بزرگ کل
نقطه زانکه	بر کلمت
صحن که	از بسکه
تایم سید	میرفت
خالص کان	تامت از

از شتر ذرات میکند درک	ز زم چشمت ویدی که درک
اگر سنجی دنیا ی دهن کنی	بجای شتر تو ان میکند
چگونه نمک اندام که بجز شتر	ز نوی که م تو که دیده شود در
زیم شتر تر شکان کل خان خالص	
شده منان من سنگین تر سر	
از خجارتش نرم تو ای کین	تا که خون شترم زخم زین
پوششی بهتر ز عریان باشد	نیست این جرم بسان شتر
سکندر درین اجتناب	همو غواصی در دیا خور و بکین
کی تو آذر که در کبریا	نیست جانی جلوه غیر تو در
سبب تعجب نیست دنیا اول نمی بدی	
کی بیا که نیست سالار دنیا نی	

نار

تا اعراس کن کن کن کن کن	در دل سخت تو شتر حشمت
از درون سینه من اصدی	مر کجا که ای کین زشت بمان
دل شتر هم شتر کنی ز در	نیزد سنجیک و لیا شتر
سحر ندانی محنتی از غایت	که تو بگردی ازین خور و بکین
در کفایت کسان بی شتر	خواهد آمد پای امروز یا فردا
کا خصلت پیشکان از بختی	نیست ممکن که در احوال دنیا
میفرماید ز نظر اعتبار	
همچو عینک افغانی تو در	
هنگام تر حشمت تو بکین	
آمد و خصلت تو بکین	

ما تو ای راسخ خوش منم ای کجاست	معنی تقوی و حقیقت است
ز دولت بی سی و کشتنش	از دود و آتش تراقی جستجو میکند
خوش طلبی که جودت دیوار	کوزبان کیرم که گفت کوی
پیش تو منور شد پیش از تو	سیکیم آمده خود را بکاره بکاریم
در دل از باب نیک است از تو	در شب با یک سکه و کمره بیک
در سر از شعاع خورشید است	میرودم خونی اتی منصفه
خشت خم را و در غم غلامان	مگردین منم از دست بی
<p>معنی منم از دست بی منم از دست بی</p> <p>هر چه خوش بود است خالک منم</p>	
سوم کل شد که تر با یا صفا کنم	هم زخم کل بر سر منم
قطره و نیام و در جوی کوی	سیکیم که خوشی تنی تا ترا

از کجاست

از کجاست از کجاست از کجاست	از کجاست از کجاست از کجاست
افکار کردم که بود و کرد و کرد	از کجاست از کجاست از کجاست
با منو اینم منو اینم منو اینم	از کجاست از کجاست از کجاست
غیر از شکم یک کل	از کجاست از کجاست از کجاست
خوشتن با یک سکه و کمره	از کجاست از کجاست از کجاست
تا که زنده خودم را بکاره	از کجاست از کجاست از کجاست
از دود و آتش تراقی	از کجاست از کجاست از کجاست
جونی مع از دود و آتش تراقی	از کجاست از کجاست از کجاست
صبر منم از دود و آتش تراقی	از کجاست از کجاست از کجاست
میرودم و کستان از دود و آتش تراقی	از کجاست از کجاست از کجاست
کشتن با یک سکه و کمره	از کجاست از کجاست از کجاست

عالی خان سرکرده و سرلشکر	تا کجا روزی چون نام خدا میگوید
در حصار شهر که میماند	کرد با دو حلقه که شش میماند
سیکیم چون بخش تقاره از کمان	خانده دار و مرد و ملک و کمان
به جوانان میسی که شود	آواز میزند مستان و کمان
دهن سوامی بر سر چو کل افشا	چاک را چون فلان کمان
تا شود و خان سرکرده	خار و یاس و شش از کمان
در قید خود میماند و خواند	افشاده و درین نام خواند
که یک و نیم که سر درای بزرگ	سین شش از کمان
ماندگان نیست و بر جان بدو	عزیت که سرکرد و در خانه

از دهن

از دولت آن در حکم افشا	من خن و خواب علی و یاس
از قید خودی می بر خن	از کین که برید که خواند
خانده شش که در کمان	چون خن و خواب خوش از کمان
خان سرکرده و سرلشکر	شش شش از کمان
که در یک و شش از کمان	چون شش از کمان
همه عز و شش از کمان	چون شش از کمان
رو صفت از کمان	چون شش از کمان
چون کل است از کمان	چون شش از کمان
ز شش و شش از کمان	چون شش از کمان
نم بر کین شش از کمان	چون شش از کمان

سید کریم الله بن محمد بن علی بن ابی طالب علیه السلام
لا اله الا الله محمد رسول الله

Handwritten text in a box at the top of the page, likely a title or header.

بیکه در پیش خالص کایم از روی	ز تیره نورش یکتا شد و روشن
ز روی تن خود و دم در پیش	نماز غیر مستقیمند از پیش
بیرسم کم مصدود در پیش	اگر مستقیم از دهان و پیش
جهت دیده میرکل خیالانی	مراکز که کمر اندازا باشد پیش
لا اذلفه فکاکل میرکل انداز	سزاوار این دشمنای میرکل
من این طری که از خود دوستیها مقام	
نمیرسم نه شمن انقید از غیر مستقیم	
نظره کو میرسانم شکایت	ارمیدان شکایت هم و شکایت
شعله کشتن لاله برکم و عایت	اگرش آسایسینم عایت
خوشترین نامار با دشمنم و دم	غرفی دارم میدانم غایت

بوی گل بر روز از مزاج است	سوزن گلشن میداند که باریتم
همچو آن شبنمی بود بریند گلشن	نکته خود مستقیم میداند که باریتم
ضمیم کلین خمد و لاله کیم دیده	شبنم بر کیم کلون باریتم
که مینا باید در اول کیم دیده	مرد عینت کیم باریتم
از ده جان ششم در دم در کیم	کرو جلا نگاه طفل شو باریتم
ازین جی پی از کیم کیم	شخص قصیوم ندانم باریتم
نسخه در کان شمس قدر بر کیم	شانه میداند که زلف باریتم
از رنگه گلستان شمس	کرده خادرم کیمت از باریتم
جلوتن خرم جو کل خالک کیم	
ایاتی سروان عشم لاله باریتم	
رومی از زلف برشان کیم	این صبح را بشام باریتم

بیتیم ز غمت میا که خنده بود	درین شین لپت خندان گشتیم
مردم و کس سلف و ده را خنده	جان و هیچ بر سر جان گشتیم
همچون خنود آموختی اندیشه بود	رو ز کوه ما قدم به جان گشتیم
چون خاک را و چهره باغی که رفت	از یک سر پای غم زان گشتیم
دو دهم آن که با کوه و ششمنی	اینها را بر پادشاهان گشتیم
احوال دل میسر کن غم کنی فر	ما بود و ما دوست گشتیم
از شور و دره کور شود چشم	کینه و رنگت بکشد گشتیم
خالص منک درین طغیان این دهر	
هر چه گشتیم ز غم نمایان گشتیم	
نگشت دل نصیب کنی به غم	فرگشته بهیر دست داریم
ز غم میجو افزون و بر ستاره	ازین سو که میباید گشتیم

بیتیم

چو شمع مسکونی که دیده اند	سزایک بی اختیار گشتیم
خوشم از نیکو که گوشتیم	همین بست که رنگت گشتیم
بزدل که در این بره من قیاس	
چون نشسته نزار غمهای بخت	
بیک وقت لم تقصی میجویم	شکوه و درد فراوان گشتیم
منه بی این بر دم توست اندم	خاطر جوی که غم میجویم
تا بجا آمدن خود یکدم ز غم	دل خالی و سواد میجویم
دلما زبهره و در این غم ز غم	بهر مصیبت خود و بر میجویم
سر کس ساقی ما خون دل نشان	باده بخوریم و از دست میجویم
نکه چشم تو پر ویر می غم	من محمودی زده بر میجویم
کوهر و ستاره ای تو ز غم	مرغ ای کل چادر میجویم

سرین کلشن بکل کرپاچ	بی کل و کی شست خستیم
باغیر دین کلشن با یار شستیم	باغیر کل و با کل شستیم
ما شستیم کله کله کله کله	از غصه زین شستیم
یک شتری خوش با یار شستیم	بسیار با یار شستیم
جوان بل اندام و پاک و شستیم	سر جا که شستیم و خور شستیم
مانند سپندگی را شستیم	با یار شستیم و خور شستیم
یک کس سیتی خستیم و خور شستیم	بسیار دین میکده شستیم
مانند غباری که با شستیم	بستیم و خستیم و با شستیم
از یک کس روز و خور شستیم	از هر چه می بود شستیم
خاص شکلی خوش شستیم	سر جا که شستیم و با شستیم

محمد

میکنم که نمی توانم در این راه	از به دست اقطاع خود
آدمی شستیم و شستیم	از به سکه سید و در این راه
با شستیم و شستیم	نحس پان اقطاع و در این راه
یا ای که از غصه زین شستیم	میفرست ما در این راه
که سو و قمری است و در این راه	سخت میماند و در این راه
هر روز شستیم و شستیم	کی خور و بر شستیم
و در این راه شستیم	زبان خستیم و شستیم
بسیار علی عالم کی شستیم	از به خستیم و شستیم
خوش شستیم و شستیم	ز خاک راه خستیم و شستیم
با شستیم و شستیم	که شستیم و شستیم

الکاف هم در چشم عالم خرم جو اینک شمع است کل این	جو اینک شمع است کل این منصف حق بر نفس قدم
مکرم بدم بسوی او برود زما تو اینها برای او را هر چه یک کای می	
و در آن شکست امیر که از تو کردم کشیده کتاب تمام کلاما	در خویش ختم و دنیا و جود نداشت نه که تمام کل کرد
ازین باده شوی پاره پاره این کباب کردم خنجر و شمشیر	مرا زدم ختم ترا بسته ز تو کردم در آتش که هر چه اصل از تو کرد
چنان ضایع تو ام کردم خنجر زنا رسای منم ز چشم کجرا	که ختم انفسی بپای کردم کلی که در دستم ز تو کرد

بی

برای که زده هم نیست در جانی که سر که دریدی در غرض تو کردم	
من شعله جلال طهارت منم مرا اینجا همان که تو سنگین	سمند در چشم منم هر چه تو شمع که جو آن است از کجاست در حق
برای که زده استان شعله تو امشب جی غمیش منم	ز دستم که بر پادشاه منم که منم و دلفانی خویش را
من کلان طبعی سازم که کردی تو دلی از برای شک طهارت	خبر خاطر خود را کل منم که هر که منم پندار و جو را
ز پنداری عشق که لایتم ما کرو سپهر کاکل تو کردم	
اشقه سنبل تو کردم	

در روز عالم علی غنیمت کن	کز خرم هم نفس مرا قسم
مشک کا کلمه پشیمان تر	بجز اکت یا بد قسم
هر چه کردیم سو بود خطا	بفصلهای چشم قسم
ملم از خلف عده اکت چشم	
بدر اکتظار قسم	
دل از برون عارض طمانینه	خزمن چشم حکیم از چشم
مینا کسان سواد شایان	شبهه جرات بر درستی و خطا
ما سواد از دین این	خود را پیش مردم و پیکانه خودم
از سر نیست نیمه کمان	ویدم تو بایست تر شایان
هر جا از نوخته و چشم کمان	ششمی سپاهت بر دامن
بسنو زاده از اعدا بود	کدام گشته نه بختی رفتن

دین زمین تو پید است	زمانه نفس تو کردم
دگر که غنچه کشته بار	کل کرد که لب تو کردم
از سلسله است این نیست	بر و در پس تو کردم
رخسار تو هم کست هم	بر و در پس تو کردم
در او ان بوسه کز چاند	میتاب نام تو کردم
صفت از ریش مشیت	زمانه نزل تو کردم
از خوردهن جی رفتی از شوش	پیشش تو تو کردم
بخیر و بکشت متع نامم	بر کرد و حال تو کردم
چو از غیر کیت خالص	
چو از آن خالص تو کردم	
خوادم خربای میار قسم	کز خرم هم نفس مرا قسم

تا بنده اند و در کمال سستی و کسالت
ما در این مایه ها می ریزد و می نشیند

مگر که در این مایه ها می نشیند
یا می پدید است یا می می نشیند

ایندانی سیددی کلان حضرت
 صدای خنده و درون من سراسر
 تمام چشمه ام شریک رودی
 ندارد غمت بار حق بن غمت ستادی
 در باغ خزان یکدیگر می خورم و می
 نمی خورم نم که سرزنش در بسی
 نمی خورم نه بجز نه و صول از خدیجه
 نمی خورم نم که سرزنش در بسی
 نمی خورم نه بجز نه و صول از خدیجه

حیثم اشوع خلاصیت کر سمن
نکمشع شمس باصیت کر سمن
هکرمه دلا غزلت ناز سمن

نور عیان حقیقت کد اوید قابل آن کفایت که رسید

یاتی اسو حاکمان اندر او شریف
چون تو نام که زیاد توست مکر زو
سهم نام غم زده و مکر از قامت
که سهم خوش قوی سرفراز تو

کردید کلین بنی مسترس
 کافوم کر تسکوه از دست
 میزدیم فیا و اگر فیا در دست
 میجو کلین فیا مسترس

خدا قسم فلان کلمه کبریا می بر دارم
و کسم قسم آنکه در کلام می بر دارم
ازم کتب انزلت تو سر شاه می

از تاشن فراتر جاشتم	بچون سپید فاشتم
تنبه بچون سپید فاشتم	بازین شسته و نماسم
که به چشمت شعله ارم	نیز دغ و اخ و کفر دما کنم
و تمام عمر بچون سپید فاشتم	میش پادشاهان ملک شایه کنم
نزدیکیم سره این بکلم	بفکر روانم که پری ماسم
خانه افیضه مستم که میرم	خیلی در شش تانی کالم
و یکبار شد که کوه و کمر تویم	باله سم پادشاهان کمر تویم
ای مرغی به صحبت با حقیر کن	تخم زدن تو که بشکرتویم

برنگ

برنگه خاگرد که شدیم	نور که بربست خود بستم
به بلان چمن یک کاشن از دلف	که با حلقه زلف کسی شدیم
صد شکر بیا بزرگ کل از تویم	هرگاه شد حاجت تاناز تویم
مردم شدیم و زخم شدیم و زخم	مردم و دل که فخر تویم کردیم
حیف و تر حیف که از تویم	وقتی خبر شدیم که بی تویم
من سایه آن بهانه تویم	کز یک کبریم از تویم
افسوس که احتیاج از تویم	افقاهم و بختیست از تویم
میر و از دیده ما فخر ما تویم	همو کل از خنده جان تویم

دشمن ترا با منم و در آید	ما بود رخ و کرد و کرد و کرد
مرغ از عشق تو ای شیرین	چون از راه صبا درین بخت
دیده خود را ز کوه نسکس و کرد	و اندر سیر ز کوه کاف و نسکس
ای جان با تو چون شوم	در روز و در آمد و کرد و شوم
تو ای توان و مکتوب و عجب	چون بر مرثیه و سنگش و شوم
عین و عین و عین و عین	در روز و شب و عین و عین
عین و عین و عین و عین	از جوان و عین و عین و عین
کس که را از کس و عین و عین	ما که از چشم و عین و عین

کبر چو چشم ز صبا و عین	نمایند رده شکم با کس می شوم
چون خنجر خنجر و عین و عین	پای که خنجر خنجر و عین و عین
ز کس که خنجر و عین و عین	همیشه در پی تحصیل و عین و عین
ز نام و عین و عین و عین	ز نام با خنجر خنجر و عین و عین
در خاک و عین و عین و عین	از ناله و عین و عین و عین
کمی طره و عین و عین و عین	از ناله و عین و عین و عین
عین و عین و عین و عین	در روز و شب و عین و عین
عین و عین و عین و عین	از جوان و عین و عین و عین
کس که را از کس و عین و عین	ما که از چشم و عین و عین

سرکه ایدم کوشش یازد است	از ما هم دست یعد است
سرکه اتمم چکا هار صحت یازم	خاک آنکه گوی یازد است
که نامم در بافتش لیکن کاغذ	مرحمت یازد خنده دیوار
بدار جیت زده صورتی	آهسته تصویر موزن کاغذ
ز فین شند غری شد که میخایا	بجای خنده خردن میخایا
بسیل رخ یازد کردی میخ	که از کاه وستی زنیایا
مخرج الفج سوز دارد که نام	سید است ازین به جبهه خدایا
غیر از تو که عداوت از بند	خود را کس نیست که نفوذ

مالک

اسیراکی با تو یازد است	سرکه ایدم کوشش یازد است
که جلالیم تصویر ز حیرت	زبان که غاریم و کاوی
فصیح که در ماه متی تو جیت	مرحمت یازد خنده دیوار
رقم از خود میا نوتسم	بجای خنده خردن میخایا
مرحمت یازد خنده دیوار	که از کاه وستی زنیایا
نام ما که از یازد خنده دیوار	سید است ازین به جبهه خدایا
مطلع اندر خن تو جیت	خود را کس نیست که نفوذ

سند ازین دو تصویر
چون که در این دو تصویر

ما و طریقیم بجا کرم و مایه	رشته تپش ز کوی که می
بهرین ی از اسیر شمع درستم	بر دوش پیر ز عینک و چشمه
اگر در غمتم کرد و طبع عاکر	خوبایر سحر در غم و غم
رویتن شب ز صند ز صند	کوست او زنی از این
درین کلش ز کاسه می	خیالت با بری از ترغیب
سرک سیری از بر و کور	کریز بر حلقه غم و غم
خون در افهام ز شکاف	میوم کو خندان غم

تبدیل

۲۲۸

آید از تم و صافی از	از جفت حاصل و صافی
عالم که احاطت عالم کند	و عالمی که غم و غم
دور که کل اندازد	شعیر و لیری از
ز خوان و بر سر	دور و صافی
باید تم و صافی	همو عینک و غم
خانی که با غبار	اگر منظور و صافی

در چرخ یاقوتی بس که خون	سر کبابی می پیچیدن میوه
کبار و کم پیغم ترا نمیدانم	بجستجوی تو شب بیدارم
سوی آورده خال جانم	سبزه گریه می خورم خال
ز شوق من مانده بر رخسار	مگر چون کعبه می آید در آن
سر کافل می شود روانه	من مکره و دزدانم قافل
از ترک تو به چاره خیاره	بعیت کرده بس بر تار

چرخ قلمنا شکلی می کشد	ازین چو دگر کشیده
چرخ قلمنا شکلی می کشد	کشیده ام بر پرده از زلف تو
نعل غبار غم و فرست	مدیث و درد جهان
بدان قلم که می کشد	دگر کشیده خود را
ز شکست که نگار و که تر	تتمتی و که بر بال که تر
زیست چاق و تافت	دانه میریزم که رخسار

شوق که در خاطر میزد	باز در سر کافذی کرد
لیکن که دشمنم نویسد	ز آن خسته زده ام و در شکی
بختجوی امروز که بفرستم	بگو در یک کل هم نیکو نهم
که بدارد یار و بر سر	که در غم دارد بر سر خود جا
که عاتق جلاله زرقی زمین	قدری خمیر یار و بر سر
خود را بکن علقه از لطف	را غلی بخت دل شمشیر
بارانیده که تو ای الهو بخت	عاشق که خطه نیست از ما بر سر
که کرده تو لطف دل خالص	یا بوسه به بوجن یا بر سر

بانی

بجای تسکاه قرار یار	که در غم میزد و در سر
نه بر که در غم میزد و در سر	که در غم میزد و در سر
سکست یزدان و در غم میزد	که در غم میزد و در سر
در شکست که بماند و در سر	که در غم میزد و در سر
بیار زنی به زعم و در سر	که در غم میزد و در سر
نشان رخ میسازم بخت	که در غم میزد و در سر
خوشتر از روزی که بماند و در سر	که در غم میزد و در سر
زیندگی تو ای که در سر	که در غم میزد و در سر
بجای ویت و در سر	که در غم میزد و در سر
در شوق که در سر	که در غم میزد و در سر
سند او ای بخت که در سر	که در غم میزد و در سر
خدا را در سر	که در غم میزد و در سر

نشسته است بکر بر اقامه که از
 چنان نشسته خوشی که در دم نشسته
 نیکو و بد که در جمع تنی هزاره
 که با شکر که در شکسته خوشی
 نیکو که در شکسته خوشی
 نه از بهای که با کبر می است
 زین بهر بهی که از کبر می است
 بنیاد از نیکو و بد که در جمع تنی
 بد که در شکسته خوشی
 زین بهی که از کبر می است
 نه از بهای که با کبر می است

جهان میست که در دلم
 نیست که در دلم
 نیکو و بد که در جمع تنی
 که با شکر که در شکسته خوشی
 نیکو که در شکسته خوشی
 نه از بهای که با کبر می است
 زین بهر بهی که از کبر می است
 بنیاد از نیکو و بد که در جمع تنی
 بد که در شکسته خوشی
 زین بهی که از کبر می است
 نه از بهای که با کبر می است

<p>چراغ ایام شام نوید به دل نه میگردان ایام نیز بختی که میاید شکست مرغی از صورتی جو یاران جز این بختی چنانچه در میان آنکه و نوزاد حسرتی که سرانجام کار میاید</p>	<p>کرمی بختی خوشه جزو به شادمانی که بر کرمی کرم چیده سازنی که بر کرمی کمال معانی به خواهر شادمانی جوهر صورتی</p>
<p>بردم نانی از خرد و دود که شادمانی نماند</p>	<p>کرمی بختی خوشه جزو به شادمانی که بر کرمی کرم چیده سازنی که بر کرمی کمال معانی به خواهر شادمانی جوهر صورتی</p>

<p> شبهه ایان بر بونج و پورشین آتش موندن دل حق بر بونج چو مر اندیشه در مکنه زنده کلا ز خست فتح تا بیک خال شکین بر دیوان این مشک سوده خبر سارا عبرت که کل بعد خندان بر برون دردی این چشم گریه می بوی </p>	<p> افتاب هیچ مخبر باطل امر سیخ خن زریقنا شعلا کوه سویج بجا بر دیا خط غمروست چاک انصیح کریان کل خردو تخم بحان رم نیا فاسون تو تایی مدیه خاک کمر کور ابحوان با لب خن شیر کور دیده موی غاصص او ان او </p>
<p> اینیک در نهانی است کمان آفرینا کل که نکافات کینه </p>	<p> ایده می یک یک است کمان خاری زده است با شکران </p>

شایسته گزیده از سبزه	بجاست سبزه گزیده
ای لاله ای که بجای سبزه	چون چشمتی شکست سبزه گزیده
آفتاب کی گزین که سبزه گزیده	خاکست سبزه گزیده
روگردان از خود آن بود رایتین	وید و سبزه گزیده
مینماید عکس روی گل درو	سبزه گزیده
آن میان آستان نمی آید	اندک یک سبزه گزیده
خاکست سبزه گزیده	چشم را در آید
الهی که سبزه گزیده	چون سبزه گزیده
مرا چون که سبزه گزیده	سرمه را در آید

تم

تم از سبزه گزیده	و سبزه گزیده
نکته ای که سبزه گزیده	و سبزه گزیده
چون که سبزه گزیده	و سبزه گزیده
مردن سبزه گزیده	و سبزه گزیده
الهی که سبزه گزیده	و سبزه گزیده
مردن سبزه گزیده	و سبزه گزیده
فکر شمع که سبزه گزیده	و سبزه گزیده
کرد سبزه گزیده	و سبزه گزیده
سبزه گزیده	و سبزه گزیده
سبزه گزیده	و سبزه گزیده
سبزه گزیده	و سبزه گزیده
سبزه گزیده	و سبزه گزیده

بر خورشید نیسان روزی که	همچو کلان دوستی در می کردی
باینسانان آتش خورشید	باید که را خدایان آتش خورشید
خواب است که گشتی تو خورشید	سوی دریا را خیال خورشید
همچو عیدک تو آن روزی که	گرداختی ز چشم دگر خورشید
<p>ماه خالص این کس یکسایه</p> <p>در روزی که باران مارا چایا کرد</p>	
ای که ناسازی زلفی از کشتن	و من استم کشم چمن چمن
تغیر سنان اما خورشید را	از کل دروغ تو است کشتن
با یک نام که ز تنه کشیده	میشود که با یک چشم کشتن
استهین که ز من فروز	همچو چشم که ز من فروز
چشم بدست که خالی از من	همچو چشم که ز من فروز

ای که

ای که تکرار مست بخور کرد	روز را که سبزه و طبلان
باید که ز غنمت یکبار	استهین که ز غنمت یکبار
مردن بنزد جبهه بر تو	استهین که ز غنمت یکبار
سهراب فاکساری طبعی	باید که ز غنمت یکبار
خوش و بخت ز غنمت یکبار	استهین که ز غنمت یکبار
رزدی پاکه امی شفیقه	استهین که ز غنمت یکبار
زودست دل چو خودی	استهین که ز غنمت یکبار
<p>خالص کلبه شتو و کعبه سلیم</p> <p>ما دم نمیزنیم تو خود استهین</p>	
بی سبب که ز غنمت یکبار	کل محاسن که ز غنمت یکبار
همچو چشم که ز غنمت یکبار	کشته تیغ چو ز غنمت یکبار

شش غنای من می گویش و در پناه	قدش نیک اندر سر پناه
بکرتبیدر بوی خوش و در پناه	نکده که چشم مرا می پناه
باکستین سر که تپان پناه	این کار که اندر من پناه
بجو کرد ز نشود که شش پناه	بجو امید سخن از در پناه
قطره از بار چو ناله بر این گفت	
خاک بر برف کس و وطن پناه	
ز شصت ترین که پناه	طییدن لخمیر پناه
بیا داده دل صد مرتبه پناه	کر بکشت بنی پناه
ز رخسارم زین پناه	بخون طبعی پناه
بچشم عینکی از مهر و ماه دارو	نگاه کردن این پناه
بیا بروی و ایگان پناه	اساسین خانه ز پناه

نظاره

نظاره کل رو تو چون کیم از	نگاه حیرت تصویر آماشا
هلاک طوبی چشم که باکست پناه	
خرویس از این پناه	
چون کشتن کشتن آب می پناه	پیش پیل چو تن پناه
در جهان بخت بگوید ماه پناه	کاسه سحر که در این پناه
میو در مده دل سوزان پناه	کر بکاو می تشم را آب می پناه
خاص شایه رقیبان من می پناه	
تا به نیم صبح چون از خواب می پناه	
چون لعل می لیکه شود پناه	در جهان می پناه
مگر که خواند در لعل می پناه	مانع عکس کی می پناه
ماتر ج در پیشویم از با پناه	خرقه عیانی می پناه

درد با شکر و نیا را نسا جلوه	شعله درین قد شعله شود
عشق لبی از نس مجنون	عشق لبی از نس مجنون
نفا غافلش می در زنده شود	نفا غافلش می در زنده شود
کشته اند سحر جگر کز شکست	کرده و ما شوق خیزش شکست
این عقدای غمزدان با خود	چنگی خون بل شکست
موی سفیدم و دل زنده است	کرش ازین چرخ شکست
ز شمعش مژگان هستی است	شیشه توان باغش شکست
دست مرا سوی کربان بر	دو رخ در آتش شکست
بلخ خورادی محزونم	دل ز خون باشد شکست
دوشش با زمره ساز کن	ای دل من مرده شکر شکست
یا نه ام یا نه عاشقم	کرده مهر به شکر تو شکست

خود

خنده و بر سوسنی غنا صحن	شوق شدنی نام خدا شکست
چوب شکست از عشقش	قوانده که خون را بر سر شکست
هموار لبی ازین شکر شکست	نبر می با شکرستان تو شکست
ز جگر و دلم زنده شکر شکست	کجای می در سحر تو شکست
ز لعل کساید اگر خون شکست	ان کجای می با یای شکست
ز جگر و دلم زنده شکر شکست	می توان کرد از غم شکست
ز جگر و دلم زنده شکر شکست	زیر نه شکست شکست شکست
مهر تو سگر و جادو شکست	بوی گل می به شکست شکست
جانت تازی و کزین شکست	جانی که نه ای شکست شکست

دراکشی خاک نیت لایک بود	درده غول بوسه بویان
تو که هست با دل خود خسته	در ملک شمس که نامم لم بود
ای که در خیال تو شوقی قاف	تو که سببیدت بجای دهم
تصا را یک طالب سبب بایستی	در وادوی خانه بی قیام
یسر و از کینه تیغی زبان من	کرده هست نعتی تنه فارغ من
بهر کرد از سر و دامن خشم تو	بی سبب استم ز من کشته بکن
منویم جرم جنت یقولا صد	تا بخواند نامم داخل الجود
مرد با شعر منم نغمه کفایت	عجب طبع خوشی دم بیا

دراکشی خاک نیت لایک بود	درده غول بوسه بویان
تو که هست با دل خود خسته	در ملک شمس که نامم لم بود
ای که در خیال تو شوقی قاف	تو که سببیدت بجای دهم
تصا را یک طالب سبب بایستی	در وادوی خانه بی قیام
یسر و از کینه تیغی زبان من	کرده هست نعتی تنه فارغ من
بهر کرد از سر و دامن خشم تو	بی سبب استم ز من کشته بکن
منویم جرم جنت یقولا صد	تا بخواند نامم داخل الجود
مرد با شعر منم نغمه کفایت	عجب طبع خوشی دم بیا

چشم زلف را در آینه آینه	چو میا شعله آید بیاور
در بر آید و بالا می شود و بر ما	بدو هر قدر داردی ز خاکستر
کرید این طایفه از دشمنان قبا	حشمت که در تن تو پنهان
و به شیشه تو خفته اند از اینجه	سیک که در مظهر تو نهان
نفس زنجیر که در تن تو	می بلوی با بشیر و در تن تو
سرخ و آتش سودای جان	بهاری بر سبیل سر زلف تو
طرز سخن غنچه گل شادمان	خاموش باش و سخن بگو
نیاز که ساله که شکر چرخ	منصف تو چو خند یار و کارگاه

عالم

عاشق دیو را در آینه میباید	یا و طهارت شکست بر میباید
فیلسان عاشق را تیغ ابروی	خوشتن را بر شمشیر میباید
پیشتر هر که در محراب	باقی قیامت که در ستار
چنان عشق تو بهرگز نکند	که سیکند و چون سیکند
هر که چون غلبه می کند	نیکی که تو خفته و در تن تو
حرف و کلام از این نقد	و اصل این با و پروردگار
از دور که نانی یوان غافل	پرده از روی کار می توان

کند ز منی شایسته شایسته	آه خورده است بهیشتی
کی از بزم بر تو آید	دل سیدار کو می بینم
یتیم از گشت فک سازه ترا	آخر برادران می آید
از در نشان به غایب شدن	بر عارضه ماه تو جانی بکون
می خورد چستره زان سر رود	اشتیاقی صفا و صفا
از بس که ندیده بر پیشانی	درستم نیتواند که

باید

۲۵۰

باید او را در آن خورده است	خوبه نبرد با نیست که
بر پیشانی سنان و نظاره	بچه کلان فرصتی از کی
به پیشانی نقد کرده و نیم	گشته کا جبهه شایسته
و صل طلب میکنی اغیار شو	غفلت کرد مطهری خوار شو
نیک و درین بیکان بکشد	بایدی که کلان شوی خوار شو
بایدی که بشنوی سیر کن	چشم سوزش از میمیدار شو
باعت نکینی هر نیمه	تشنه کلان کلان در شو
خاصه اگر عاقل است	عاشق عشق سیر سیر شو
بچه طهارت نقد به غافل	عبدل میشود و نیت و نیت شو

کاه و دل از مهره بر زلفی خسته	با تو ای ایندین چشم خسته
اکو در غم غنچه جان خسته	نه با ریت این مای خسته
ای صبحم در شعل منور	و باغ قدرت تو شمع کرب
رو از زبانه فیض تو یک کس	و ز کلمات صبح تو شمع کرب
کرده انجمن میگرد فیض شمع	خورشید باقی کرمیت پیا
ای وای کرم دل در مند تو	عدا از زبان سبیت او زنا
یکت که بنزد چرخ منقش	در یکبار تو خورشید
در یکت کمال تو از مهر و ماه	ظفر کتاب معجزه سال
سطر که یکسان طلا و قمر ترا	ماه گرفته حکمت ریا

شکل طالع از مهره بر این	یعنی که کیشتی و طالع تو
و شمع تن پستله و پیا	خاک بنجر کی اینت با بر
خوادم شعی بر تو شمع نور	برو انکی شود که کرم کبر تو
بروز با دکان نازم کی کس	با به میباید که با شد که باشد
شو تملک که از تو زده انکی	با بروی منو پیشتر میباید
موج شرم از جنین کی کوی	در بست میر نازم کی کوی

که با کمال سخن خدی امیر بسته	و او دکل حال تو ز کشتی
تا تو را خوشیای کمال	شکران که دولت را بسته
بستم خجایی خفا کشتی	کردیم کار زانو دست بسته
یا ز کشتی کمال فاکت	ای کمال شیدان بسته
دلدار بودید شعل شکان	
هر چه روز خاص بدل شسته	
باز ترکانه بخاک میاشد	که زمرگان چمن هر روز کشته
آه سر که ترا کردم فرست کشته	دو نهی پیش ننگ رخاشد
ستی چون واداد ویکه کرد	نمنشین موج صحت شیده
مهربانت که کردم فلک شیده	باز بروی ای غنچه کل شیده
شده رخسار تو از جوش صفا کشته	هر قدر نام خدا این شیده

در یاب بخت که درو حای	نه نقطه ستاره بود کشته
در سیر علی ز تو بر زبیر	نه نقطه ز قیصر تو حای
نه نام و کمال کشته شد	درین شت اصف مشکین
از بهر غم جرم دوش کمال نام او	
خاص است بخت چو حل حلال	
باز میوه ابدالمهر و کمال	تا دم زبیر کشتی از کشته
چون کل زبیر و کمال	بخت شیده نام و کمال
تقصیر و دوشیرین بکر کشته	عقب از یاب شیده بستان
بخت و کمال کشته	سیکرم و درین کشته
در سبب این اصف مشکین	
خواجه نازنده بخت کشته	

ای که غش بر سرش می آید	علی با زبانه نام خدایت کرده
تا بکشد با آینه و نظرت	زنگ غم می بیند از آن
چشم اشعشع این که	کرده ام جای سرخ طوطی
از یک زبان زینت گیرد	تجو صورتی که سرودم کرد
تا قیامت یک مریه میزد خاک	ای شیشه این را خدایت کرده
زلفش نه نامی از خود	سخت می خیزد و روی
نخلی این برآمد تر از دست	
نکاح از زبان او هر چه است	
ای که از عاشقی امروز شانی دارد	ویدد بچو خودی که کمانی داردی
اگر آن می که به دست	خودم شو خدای که میانی داردی

خیر باشد چو شدن هم که یار	بجای ماند سر بر روی ماه
حرم سواد منی آنچو تو نباشی	و از آینه مناسی که تو جو باشد
این غزل خاطر ز دولت شیرینی	
که جو طوطی که زشت گفتم	
ای که از زلف و اسلماخت	بچه صورت که در طرف
و شمر خانگی است زبان بدست	باشن خورشید که زنده خسته
که کبره زینت خوشتر از رنگ	از دیدن تو نباشد و استیلا
صورت پذیر نیست نکویی ز بهر	
مرکز از آن نمیشود و آینه شک	
دل اگر جو آینه بی کس کیده	خود را شریک صافی آینه کرده
طغی هنوز هیچ ندانست	فوق تسلیم شد و آینه کرده

روز می که سیاه میشد ادا	ماتو است کانی مال دار
کمر و دکتا است و کمرین	ایک چون است کل تیرستانی
عوض کن مصلحت در انجوشی نفس	
تا بداند که سواد زبانی در می	
کحل خمدیم چو ایند ز رخساری	دیدم آینه هم زود آری
نرکز از سیر کانی تا نکویم	بجو شب نیمه نیم بگر آری
نزدیم بر بونری قدی	لذت هر چه درم زرقا آری
همزبانی ننمودیم سوچی هرگز	انجوان بخشیم ز کف آری
چکای غلبه می کل روی را	نکستیم چو کل روی از آری
آه سر زنی کشیدم از دل	سراسر کنی است بد آری
در جهان خالص است چو	هم صورت کنی کنی بوی آری

بجو خمدیم تا بداند ز رخساری	مرد شوخی که باشد از تو آری
بند زنجیر بودم کسل کشته	کنده خرف با من هم کوی آری
هر که باشد ز عالم چو شست	هر که چون با کس کرد و پیش
آنگاه که بودم کس کس کس	نگاه هم در عالم می بود آری
و کمران برده میشدند	کروانی کشت خالص بود آری
بنا بر یک خبر استیم از هر کس	
هر که ز غم کانی تا بداند ز رخساری	ز نقش ما خدیو را بر آری
نمی آید ز غم از هر کس	ز هر کس در غم ما بود آری
مرا در غم خدای خود و کس	هر کس چو کانی با او آری
فغان خستیم کردم ز غم	چو ز کس شو و پندار آری

سوزنی از توای هر روز ما	سوزنی از توای هر روز ما
میخورد روزی که کار ما افتاد	میخورد روزی که کار ما افتاد
خاک را که برین کرنا شد صیاح	خاک را که برین کرنا شد صیاح
وقت پیری هم نمیشود به عصا افتاد	وقت پیری هم نمیشود به عصا افتاد
قانون از نامش بود	قانون از نامش بود
دین بهر دست توای میر	دین بهر دست توای میر
او هر که بریدن دست توای میر	او هر که بریدن دست توای میر
اینقدرستی کن ای طالب جان	اینقدرستی کن ای طالب جان
که اگر خدای توای خاک پای من	که اگر خدای توای خاک پای من
ز تو صد که خیم و تو عاشق	ز تو صد که خیم و تو عاشق
مکرم از خور و تیر نیامی	مکرم از خور و تیر نیامی

تو که میرسی از آن چه خبر داد	تو که میرسی از آن چه خبر داد
تو بدو من نشستی که آتو داد	تو بدو من نشستی که آتو داد
تو بدو من نشستی که آتو داد	تو بدو من نشستی که آتو داد
تو بدو من نشستی که آتو داد	تو بدو من نشستی که آتو داد
تو بدو من نشستی که آتو داد	تو بدو من نشستی که آتو داد
تو بدو من نشستی که آتو داد	تو بدو من نشستی که آتو داد
تو بدو من نشستی که آتو داد	تو بدو من نشستی که آتو داد
تو بدو من نشستی که آتو داد	تو بدو من نشستی که آتو داد
تو بدو من نشستی که آتو داد	تو بدو من نشستی که آتو داد
تو بدو من نشستی که آتو داد	تو بدو من نشستی که آتو داد

جیب خندان صحرای شده بود	مردم شکسته و در صحرای
کفترش بود و بیده بود	گفتند ایندی که در صحرای
رسیدی چون کال به بلاد کردی	بسیار خفاشانی ز صحرای کردی
نیخواهم مادر و عالم جز تاز تو	تو خیز ز خاک و جانم ز یاد کردی
دل سخن عاشق شد و در صحرای	بغیر از شکسته نمی انداختی
فرز آنقدر خوشتر از شکسته	شود در اساندم با یاد کردی
مردان بدست طالبی که تو در	خویش نیداد و خوار و خالی کردی
ای تاز که کل باغ جگر خور	خون شد و لطمه چهره ای کردی
در دهم سرفراز تو صحرای	بگریه لب این صحرای کردی

خود را چراغ آینه بدو کند	با عالمی بهای جگر و کندگی
کیم تمام رویی در کین	کواشته در مانع که کل کندگی
تخیر کیشش را که در وقت	تا آن سخن که بوشه بر و کندگی
ای که بر فاقه مارا کردی	آینه نیستی تو صحرای کردی
در کوی دوست منت در کین	در کوی تو قبله مارا کردی
کیم که نماند و شو و پند تو	ای دل علاج آید با کردی
بال چینی شوقی در دست	افتاد که بدست تو مارا کردی
از دل چه بود و بکیر می خد	ای بیت پست قبله مارا کردی
کیم که خانه تو را از این خبر	ای تو بهر سبب از کین کردی
خاص ملک طویر سیم که گفت	
ای فلان خان خضر را چه سبکی	

بر سر من از سر زلف غیب سودا	بعد از این است من می شود
نشو و پرواهه آنکجا خوشید	تو هر جا که روی من می آید
همچو مرغ دل فرخ و قفس نهان می	که هر جا که روی من است ای جان
کی توانی خوشی را ز غم خیر کنی	همچو بترکی که بر دلش شکر کنی
نه در فراق که در گمانی نه در غم	دیدم دریم باب انکار که بر کنی
کار را خود کرده بر خوشی گل می	تو این بر سر من می کنی خیر کنی
تا دل کفنی زلفت ماستی	هر روز که رنجی که بود هستی
تا چندی نبال من بکنی کف	انکار کفنی دل را و شکستی
چون شمع کل از نور کس می	ای هر روز زفا تو می هستی

دنا

تو که در میان عجب غم افلاک	کی خاک ترشید این صحرای
ایم نیست که در درون آن شو	گره ای که یقین برادر است
هر آن شورش و بال کشی بس	تو هم او در روزی بمانی
بخت من ای تو نیست ای سدا	ز شوهر من و بدو می آید
نیدم که بود آن خوش خیر کنی	منی که بخت منی که خواست است
چو من زلف کشی تو از شادانی	دل سوزان عشق من شب است
خویم تر عشق من بر و کانی	در ایم دل تر که خجسته ای
مارا که دست تو بکشد من	در ایم بادان تو عیش من

میست از پیش تو قدر کمالی	میست از پیش تو قدر کمالی
دوای زبانی بود و طبعی	دوای زبانی بود و طبعی
چون هم پیش از سیاهی	چون هم پیش از سیاهی
کشیده زانو که گران	کشیده زانو که گران
کشیم نهضتی که هر	کشیم نهضتی که هر
سیدایش ز شادمانی	سیدایش ز شادمانی
راست بود و بسته اندک	راست بود و بسته اندک
سینه جاکم ز تنای شادمانی	سینه جاکم ز تنای شادمانی
باز شادمانی کرده ام ای کسی	باز شادمانی کرده ام ای کسی

میست از پیش تو قدر کمالی	میست از پیش تو قدر کمالی
دوای زبانی بود و طبعی	دوای زبانی بود و طبعی
چون هم پیش از سیاهی	چون هم پیش از سیاهی
کشیده زانو که گران	کشیده زانو که گران
کشیم نهضتی که هر	کشیم نهضتی که هر
سیدایش ز شادمانی	سیدایش ز شادمانی
راست بود و بسته اندک	راست بود و بسته اندک
سینه جاکم ز تنای شادمانی	سینه جاکم ز تنای شادمانی
باز شادمانی کرده ام ای کسی	باز شادمانی کرده ام ای کسی

تا شکست زیندی بدلی از دهر	تا شمع کزین شود محرم بی
شد عشق غدا زین جلال	این سخن از سرمه بر جلال
اینده فرین کد فیض ازین	می آوری خلوت تنه ایم برین
انای بدکار جو بارام کاغذی	شسته ز ناکشتم و ناکشتم
خیر و زیاده تا گوید عسلی	فجاری ز خاطر عسلی
جان من جاکه منخواهرت جاکم	گاه در جانی کاغذی کاغذی

کافی

از موقی کداری کجانی بی	کافی میان جالی کدور ازین
بالا تر ازین نیست کجا برین	ای مکتوبین چند کشتی ز جیب
ز ناکشتم میکند اندیشه ازین	کشت غم دل ای طینت ازین
در جود تو شورشش برایت	ای نگارنده بان است محبت
سرمه ج لبی و سر جالی و نیست	از بهر شای تو درین محبت
از کرد و مرد و چو کدورتی تو	ای نگار حال خست طبری تو
ز ناکشتم کد غفاری تو	گوی تو که برین کداری تو

سودای صدمه مرا شود	چون نام از لعل او شد
ای که به یک سینه شمشیر	ای خند و برو که یار فرزندم
ای که ز نایب بودی گویا	ای که هر یک است سرافکند
از یک جلدی ترا شکل بود	خود را بخت اگر رسانی
ای شد و سل که می شود	سلطان بر که از او شد
در دست که سایه از تو موجود	بی سایه پیش از دیده چو شمشیر
خود را بر او با بر و با کرد	خود را بختی که خود نور خدا
بیمت جفت گفت که با کرد	کریا به شمشیر که گشت

سودای صدمه مرا شود	چون نام از لعل او شد
ای که به یک سینه شمشیر	ای خند و برو که یار فرزندم
ای که ز نایب بودی گویا	ای که هر یک است سرافکند
از یک جلدی ترا شکل بود	خود را بخت اگر رسانی
ای شد و سل که می شود	سلطان بر که از او شد
در دست که سایه از تو موجود	بی سایه پیش از دیده چو شمشیر
خود را بر او با بر و با کرد	خود را بختی که خود نور خدا
بیمت جفت گفت که با کرد	کریا به شمشیر که گشت

طوطی خاموش از سخن دانی	آینه متاع شه جراتی
زلف تو کیسوی تو و کاکل تو	اینها همه اسباب ثباتی
نه بچو خام حرم میباید زد	نه بر رخ و صورت میباید زد
ز نریت که در حرم بجای آید	یعنی که شمرده حرم میباید زد
که طالب نامی جو بکین باید بود	بر کنده دل و خانه شمعین
گفتم تو بر سر این باید گفتی	خواهی چنان شوی شمعین
تا ریج بشدی کنه کجا میباید	با شکست امت جرجا میباید
از سر کنی کردین یک ترا	این خاک کمره میباید

آه دانی دھی معیری

به کتابخانه محترم مجلس شورای اسلامی

با مخرج زمانه یا علی در دست	که نام تو ام و کز خفی کاه
قران شدن نام تو ترک زد	قران علی تو مگر تعصبت
که غرزه که خیزن که نشاد م	یعنی که ز دل صید فلان
شمشاد قدی که دلم را برود	زین شکل صنوبری که از دم
افسرد دلم نه که ز خنده کند	پوسته را ز خلی شمرنده کند
ممشوق بی نفسی میم	کید قطره خون ده لایزه کند
عزیزیت که دل در تپانم	پوسته خیزد در اضطرابم
یار که بجانم آتش افند	کید یار چه کوشش بکارم

۳۱۸

تت الکتاب ملک الوهاب حسب الامر رفعت

تحریر فی تاریخ نهم شهر رمضان المبارک سنه ۱۳۳۴

سی و هفت ویم جمعه نسخه دیوان خالص پیش روی میرزا صاحب و قبله تحریر یافت اگر چه سهوی فتنه باشد مدعا

فرمایند

تمت

م

در زرع و سربا همه کاشی	مار اسب و بغیر ز کاشی
یکصد بخدا ز کشت بی حاصل	ای حق جبار ز من با منجاری

یله و شربین که پر مجرم	خود داری نیست تیر ازین
مخوف شده ام جنون و مردی ام	سرگرد هست اگر دهم معذورم

با کبر و منی شود ز رزق و دردی	ای خواجه کوه عقید را ز ما و منی
کویم حسرتی اگر نری ازین	کو ساله سامرست نادان غنی

صدها که خلق از دهم ازاد	از ظلم و باطنم جانی نشاد
با خلق زبان و دل من هست یکی	ایمنه و تیغ من ز یک فولادند

تم

شاه نور و خان نور
یک روپے

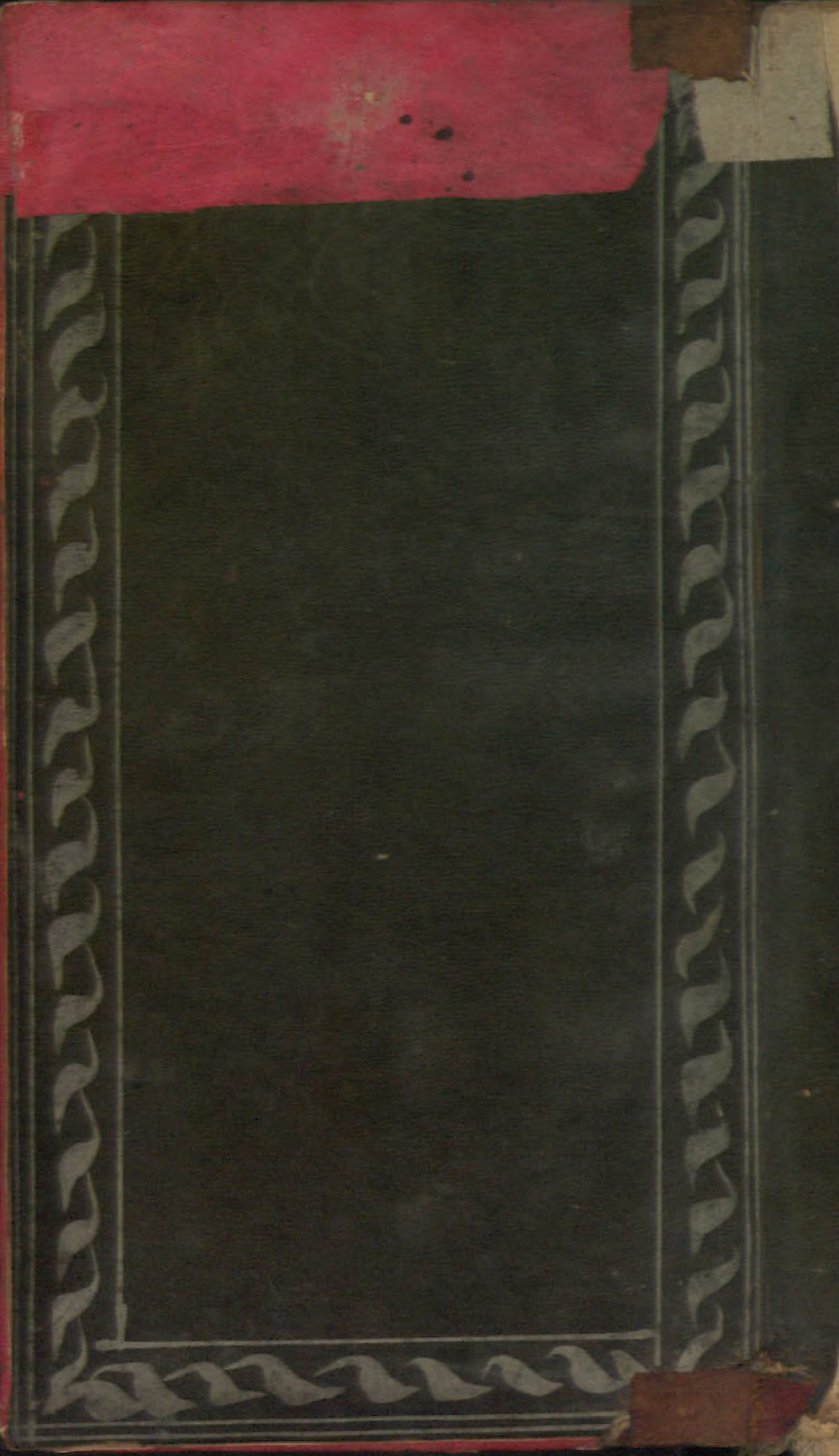
خان نور و خان نور
روپے یک روپے

خان نور یک
روپے

شاه نور و خان نور
یک روپے

Handwritten text in a rectangular frame, likely a list or record, with a purple circular stamp in the center.

Handwritten text in Persian script, likely a library stamp or a note. The text is written in black ink on aged, yellowed paper. The script is cursive and includes several lines of text, some of which are partially obscured by the binding or the edge of the page. The text appears to be a record of ownership or a description of the book's contents.